

TÜRKİYE AZERBAYCAN

VATAN UZAKTA DEĞİL YIL: 2022 SAYI: 5 (17) ÜCRETSİZDİR

KARABAĞ ZAFERİ

2. Yıl
Dönümü

Şuşa

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
DİASPORLA İŞ ÜZRƏ DÖVLƏT KOMİTƏSİ**

Dövlət Komitəsinin rəsmi internet saytı
www.diaspor.gov.az

Azərbaycan Diasporuna Dəstək Fondu
www.diaspora.foundation

Dövlət Komitəsinin radiosu
www.diaspor.fm

Diaspor təşkilatlarının interaktiv xəritəsi
www.diasporamap.com

Koordinasiya Şuralarının interaktiv xəritəsi
<http://map.diaspor.org>

Dünya azərbaycanlılarının bioqrafiya bankı
www.azerbaycan.li

www.facebook.com/AzDiaspora

www.twitter.com/DiasporaAz

<https://t.me/AzerbaijaniDiaspora>

[Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi](https://www.youtube.com/diasporaaz)

<https://www.instagram.com/diasporaaz>

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
DİASPORLA İŞ ÜZRƏ DÖVLƏT KOMİTƏSİ
TƏQDİM EDİR**

DİASPOR TV

WWW.AZERBAIJAN.LI

VƏTƏN.UZAGDA.DEYL

WWW.DIASPOR.GOV.AZ

DİASPOR FM

WWW.AZERBAIJAN.LI

WWW.DIASPORAMAP.COM

DİASPOR TV

WWW.AZERBAIJAN.LI

VƏTƏN.UZAGDA.DEYL

WWW.DIASPOR.GOV.AZ

DİASPOR FM

WWW.AZERBAIJAN.LI

WWW.DIASPORAMAP.COM

Koordinasiya Şuralarının interaktiv xəritəsi

**DÜNYADA YAŞAYAN
AZƏRBAYCANLILARI
TANIYAQ, TANIDAQ**

Yıl: 2022 Sayı: 5
Eylül - Ekim - Kasım - Aralık
ISSN 2822-3128

YÖNETİM

Türkiye - Azerbaycan Dergisi Adına
Ajans Turka Stratejik Araştırmalar
Eğt. Dan. Bil. Turz. Yay. Ltd. Şti.

YAYIN KOORDİNATÖRÜ

Emrah TEKİN

YAYIN EDITÖRÜ

İrem KALAN

KATKIDA BULUNANLAR

Hital GÜL KARAGÖZ
Tuba ÇEBİ
Göksu Deniz YILDIRIM
Perihan ÜNAL
Elif Ekin DOĞAN

GÖRSEL TASARIM

Esra ÖZTÜRK AYAYDIN

BASKI

Ziraat Gurup Matbaacılık Ambalaj
San. ve Tic. A.Ş.
Bahçekapı Mah. 2534. Sok No:18
Etimesgut / ANKARA
Telefon: (0312) 384 73 44

DAĞITIM

Ajans Turka Stratejik Araştırmalar
Eğt. Dan. Bil. Turz. Yay. Ltd. Şti.

YAYIN TÜRÜ

Sürelî, 2 ayda bir yayımlanır

COPYRIGHT © 2022 Bu yayının tüm hakları AJANS TURKA'ya aittir. Dergi içeriği izin alınmadan elektronik veya basılı şekilde kullanılamaz. Çoğaltılamaz. Kaynak göstermek suretiyle alıntı yapılabilir. Yazıların sorumluluğu yazarlara aittir.

İLETİŞİM VE ABONELİK İÇİN:

Emrah TEKİN
(0312) 285 31 00
dergi@turkiyeazerbaycan.com
www.turkiyeazerbaycan.com

Merhabalar,

Türkiye ve Azerbaycan arasındaki ilişkiler sıradan iki ülke arasındaki münasebetlere benzemeyen, derin tarihi dostluk ve kardeşlik bağlarını aksettiren çok özel bir ilişkidir. İki ülkenin dost liderleri Cumhurbaşkanlarımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan ve Sayın İlham Aliyev arasındaki samimi dostluk ve tarihi kardeşlik, ekonomik, siyasi ve askeri alanlardaki dev projeler temelinde ilerlemektedir. Bu sebeple 2019 senesinde yayın hayatına başlayan dergimizin ismini "Türkiye Azerbaycan Dergisi" koyduk.

İki ülke ilişkilerinin yukarıda ifade ettiğimiz çerçevede gelişmesine katkı sağlamayı kendisine misyon edinen ve "İki Devlet Tek Millet" düsturunu benimseyen dergimiz iki ayda bir okuyucularla buluşmaktadır.

Türkiye Azerbaycan Dergisi 2022 yılının son sayısı, Karabağ'da kazanılan tarihi Zafer'in ikinci yıl dönümüne hasrettik. Azerbaycan ordusunun Karabağ'da aldığı Zaferi tüm yönleri ile ele aldık. Uzun yıllardır işgal altındaki Karabağ'ın iki yıldır yeniden ana vatana geri dönmüş özgür bir Karabağ olarak varlığını devam ettirmesi Azerbaycan ve Türk dünyası için çok önemli bir gelişmedir. Türkiye'nin gerek II. Karabağ Savaşı sırasında gerek afer sonrasında Azerbaycan ile çok yönlü ve derin bir iş birliği halinde olması çok mühimdir. Bu sayıda ayrıca, yıllardır hasreti çekilen Azerbaycan ve Türkiye'nin Türk dünyasına açılmasını sağlayan Zengezur Koridoruna ve Türk Silahlı Kuvvetleri ve Azerbaycan Silahlı Kuvvetlerinin birlikte düzenlediği operasyonlara yer verilmiştir. Konularımız elbette bunlarla sınırlı değildir. Türkiye ve Azerbaycan'ı doğrudan ilgilendiren pek çok süreç, anlaşma ve olaylara da dergimizde yer verilmiştir.

Gelecek sayılarda buluşmak dileğiyle, keyifli okumalar...

Türkiye - Azerbaycan Dergisi
Türkiye - Azerbaycan Ortak Yayınıdır.
Parayla Satılmaz

BİR MİLLET

İKİ DEVLET

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı
RECEP TAYYİP ERDOĞAN

Karabağ'ın azat edilmesi Azerbaycan'ın bağımsız geçen 30 yılının en önemli hadisesidir. Karabağ Zaferi'nin Azerbaycan'a, Kafkaslara ve dünyaya getireceği yararların kıymeti zaman geçtikçe daha iyi anlaşılacaktır. Çünkü bu, yıkımın değil inşanın, zulmün değil adaletin, nobranlığın değil zarafetin, savaşın değil barışın, kanın değil kalbin zaferidir. Destansı bir mücadelenin verildiği 44 günün ardından Karabağ'ın yeniden özgürlüğüne kavuştuğunun nişanesi olan Azerbaycan'ın 8 Kasım Zafer Günü'nü en kalbî duygularımla tebrik ediyorum. Karabağ Azerbaycan'dır ve hep Azerbaycan olarak kalacaktır.

Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı
İLHAM ALİYEV

2 yıl önce Azerbaycan Silahlı Kuvvetleri tarih yazdı. Azerbaycan ordusu “ölmek var, dönmek yok” diyerek hep ilerledi. Ordumuz kahramanlık gösterdi. Gerekirse yine göstereceğiz ve istediğimizi elde edeceğiz. Bu şanlı tarih ebediyen bizim olacaktır. Azerbaycan halkı ve gelecek nesiller bu şanlı zaferin haklı gururunu yaşayacaktır. II. Karabağ Savaşı’nın dersleri Ermenistan tarafından unutulmamalıdır. Ateşle oynamanın onlara pahalıya mal olacağını unutmamalıdır. Karabağ bizim toprağı-mızdır. Umarız sonunda bunu anlarlar ve kendi işleriyle uğraşırlar, bizim topraklarımıza, Karabağ’a göz dikmezler.

İÇİNDEKİLER

10

Karabağ Zaferi'nin İkinci Yıl Dönümü Kutlamaları Yapıldı!

Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Ermenistan işgalindeki Azerbaycan topraklarının kurtarılmasının yıl dönümünde Azatlık Meydanı'nda düzenlenen Zafer Geçidi Töreni'nde konuşma gerçekleştirdi. Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in de konuştuğu geçitte Aliyev: "Vatan muharebesinin ilk saatlerinden itibaren Türkiye'nin desteğini hissettik." dedi.

15

İkinci Yıl Dönümünde Karabağ Zaferi ve Karabağ'ın Tarihi

Karabağ Zaferi'nden sonra geçen iki yılda pek çok sevindirici gelişme yaşanmıştır. Bu sürece çok şey sığdıran Azerbaycan, Karabağ'ı küllerinden yeniden doğurmuştur. Süreçteki başarılar sonucunda ise Şuşa'ya 2022 Türk Dünyası Kültür Başkenti sıfatı verilmiştir. Zafer'inde etkileri Türk dünyasındaki önemli gelişmelere de etki sağlamıştır.

10

Zangilan Uluslararası Havalimanı'nın Açılışı Yapıldı

Zangilan Uluslararası Havalimanı'nın temeli, 26 Nisan 2021 tarihinde Cumhurbaşkanı İlham Aliyev tarafından atılmıştı. Havalimanı'nın yapımı 1,5 yılda tamamlandı. Havalimanına iniş yapan ilk devlet başkanı Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan oldu. Ayrıca Cumhurbaşkanı İlham Aliyev açılış konuşması yaptı.

Haber

Röportaj

Yazı

Türk Devletleri Teşkilatı Semerkant Zirvesi: 'Türk Medeniyeti için Yeni Dönem: Ortak Kalkınma ve Refaha Doğru'

Türk Devletleri Teşkilatı Devlet Başkanları Konseyi, 11 Kasım 2022 tarihinde Özbekistan'da "Türk Medeniyeti için Yeni Dönem: Ortak Kalkınma ve Refaha Doğru" temasıyla toplandı. Zirvesi'nde alınan en önemli karar KKTC'nin gözlemci statüsü kazanması oldu.

Karabağ Zaferi'nin İkinci Yıl Dönümü Kutlamaları Yapıldı!.....	20	Finlandiya'nın Helsinki ve Kazakistan'ın Şu Şehirlerinde Azerbaycan Evi Açıldı.....	44
İkinci Yıl Dönümünde Karabağ Zaferi ve Karabağ'ın Tarihi.....	15	İlham Aliyev Doğum Günü Kutlaması.....	46
Zangilan Uluslararası Havalimanı'nın Açılışı Yapıldı.....	20	Karşılıklı 4 lü Diyalog Cumhurbaşkanları.....	47
Tek Ordu Tek Yumruk: Kardeş Yumruğu.....	25	Azerbaycan'ın Zafer Günü Dünyada Büyük Coşku ile Kutlanıyor.....	48
Orta Koridor için Yol Haritası İmzalandı.....	29	Diaspora Yetkililerinden Hankendi ve Laçın Yolunda Yapılacak İtiraz Eylemine Destek.....	52
Azerbaycan ve Ermenistan İlişkilerinin Normalleşme Çabaları.....	31	Haydar Aliyev Vefat Yıl Dönümü.....	54
21. Yüzyılda Türk Dünyası.....	35	Haydar Aliyev Temalı İnfografik.....	55
Türk Devletleri Teşkilatı Diaspora Kurum Başkanları Bakü - Şuşa Forumu'nda Bir Araya Geldi.....	36	Sosyal Medyada Zafer Günü'ne Dair Paylaşımlar Yapıldı.....	56
Türk Devletleri Teşkilatı Semerkant Zirvesi: 'Türk Medeniyeti için Yeni Dönem: Ortak Kalkınma ve Refaha Doğru'.....	39	Diaspora Komitesi Zafer Günü Faaliyetleri.....	58
İstanbul'da Dünya Azerbaycanlılarının Bilim İnsanları Toplantısı Yapıldı.....	42	Diaspora Komitesi 2022 Yılı Faaliyetleri.....	60

#TarihteBugün (Eylül-Ekim-Kasım-Aralık)

9 Eylül 1922

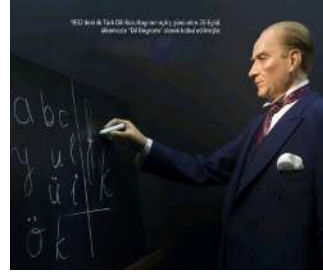

İzmir'in Kurtuluşu

15 Eylül 1918

Kafkas İslam
Ordusunun Bakü'yü
Kurtarışı

26 Eylül 1932

Dil Bayramı

27 Eylül 2020

Vatan Muharebesi
Şehitleri Anma Günü

9 Eylül 1922

15 Eylül 1918

26 Eylül 1932

27 Eylül 2020

3 Ekim 2009

10 Ekim

13 Ekim 1921

29 Ekim 1923

3 Ekim 2009

Türk Dünyası Günü

10 Ekim

İtfaiyecilerin Peşe
Bayramı

13 Ekim 1921

Kars Antlaşması
İmzalandı

29 Ekim 1923

Cumhuriyet Bayramı

AZERBAIJAN

8 Kasım 2020

Zafer Günü

9 Kasım 1991

Türkiye'nin Azerbaycan'ın
Bağımsızlığını Tanıması

10 Kasım 1983

Mustafa Kemal
Atatürk'ü Anma Günü

17 Kasım 1992

Azerbaycan Milli
Diriliş Günü

8 Kasım 2020

9 Kasım 1991

10 Kasım 1983

17 Kasım 1992

5 Aralık 1934

12 Aralık 2003

24 Aralık 1961

31 Aralık 1991

5 Aralık 1934

Dünya Kadın
Hakları Günü

12 Aralık 2003

Umummilli Lider
Haydar Aliyev'in Vefat Yıl
Dönümü

24 Aralık 1961

Cumhurbaşkanı
İlham Aliyev'in Doğum
Günü

31 Aralık 1991

Dünya
Azerbaycanlılarının
Hemrelik Günü

KARABAĞ ZAFERİ'NİN İKİNCİ YIL DÖNÜMÜ KUTLAMALARI YAPILDI!

Karabağ Zaferi, Azerbaycan topraklarının bütünlüğü açısından stratejik bir alandır. Bu bütünlüğü sağlamak adına Azerbaycan, Karabağ'ın yeniden vatan topraklarına katılmasını, bağımsızlığından bu yana stratejik amaç haline getirmiş ve uluslararası hukukta sürekli olarak vurguladığı "Karabağ Azerbaycan'dır", "Ermenistan işgalcidir" tezlerini kabul ettirmeyi başarmıştır. Nihayetinde işgal altındaki topraklarını geri kazanmıştır. 10 Kasım 2020 yılında imzalanan Beyanname ile ateşkes imzalanmış ve anlaşma sürecine geçilmiştir. Karabağ Zaferi'nin ikinci yıl dönümüne geldiğimiz 2022 yılında bölgede pek çok gelişme yaşandığı ve buradan sürülen ailelerin tekrar vatanlarına kavuştuğunu görmekteyiz. Karabağ Zaferi'ni sadece tarihi bir toprak geri kazanımı olarak görmek bu sebeple yanlış olacaktır. Karabağ'da yapılan katliamlar, zafer için ödenen bedel, Azerbaycan için neredeyse bağımsızlık kadar önemli bir mesele ve yüz yıllarca konuşulacak tarihi bir olaydır. Zafer Günü ilan edilen 8 Kasım'ın Türkiye'de de sevinçle kutlanması gurur vericidir.

Azatlık Meydanı'nda Karabağ Zaferi için Zafer Geçit Töreni Düzenlendi

Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Ermenistan işgalindeki Azerbaycan topraklarının kurtarılmasının yıl dönümünde Azatlık Meydanı'nda düzenlenen Zafer Geçidi Töreni'nde konuşma gerçekleştirdi. Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in de konuştuğu geçitte Aliyev: "Vatan muharebesinin ilk saatlerinden itibaren Türkiye'nin desteğini hissettik." dedi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan: "Sayın Cumhurbaşkanı, aziz kardeşim, Azerbaycan Silahlı Kuvvetlerinin kahraman mensupları, Azerbaycanlı can kardeşlerim sizleri en kalbi duygularımla, muhabbetle, hürmetle selamlıyorum." sözleriyle konuşmasına başladı. Erdoğan, Zafer Günü'nde Azerbaycan'da olmaktan büyük bahtiyarlık duyduğunu ifade etti.

Türkiye ve Azerbaycan İlişkileri Tarihin En Yüksek Zirvesindedir

Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in pek çok yerde ifade ettiği üzere bugün dünyada Türkiye ve Azerbaycan kadar yakın ilişki içerisinde olan dost iki ülke yoktur. Bu yakınlık öncelikle tarihsel ve etnik kökene dayalı bir durumdur. Aynı zamanda iki kardeş ülke politikalarıyla bu tarihsel birliği pekiştirmektedir. Aliyev'in ifadesindeki gibi Karabağ'ın tarihi Zaferi'nden günümüze Azerbaycan-Türkiye kardeşliğinin yılmazlığını içeren önemli olaylara dikkat çekmek yerinde olacaktır. Mutlu ve hüzünlü günlerinde birleşen iki dost ülke, attığı adımlarla dünyaya birlik ve beraberlik mesajları verdiği görülmektedir.

44 gün süren II. Karabağ Savaşı'nın başladığı ilk günden itibaren dünyaya "Azerbaycan yalnız değildir.", "Türkiye Azerbaycanlıdır." mesajını ileten siyasi ve manevi desteğini sonuna gösteren bir ülke daha yoktur. Cumhurbaşkanı Erdoğan, tarihi Karabağ Zaferi'nin takdimi olan Zafer Geçit Töreninde Cumhurbaşkanı İlham Aliyev ile birlikteydi. Erdoğan, dünyaya seslenerek, "Türkiye ve Azerbaycan birbiriyle anlaştığı sürece Allah'ın izniyle zorlukların üstesinden gelmeye ve başarı üstüne başarıya imza atmaya devam edeceğiz." dedi.

Karabağ Savaşı'nda Görev Yapan Türk Gazetecilere Madalya

Bakü merkezli STK "Azerbaycan Toplumsal Siyasal Uluslararası Araştırma Merkezi (İSBAM) Karabağ'da görev yapmakta olan Türk gazetecilere madalya takdim etti.

İstanbul Levent'te düzenlenen Madalya töreninde Azerbaycan ve Türkiye Milli Marşları okundu ve saygı duruşu gerçekleşti.

Azerbaycan İstanbul Konsolosu Zaur Allahverdiyev, törende bir konuşmayaptı. Konuşmada "Bir Millet İki Devlet"

vurgusunu öne çıkardı ve Savaş sırasında üstün başarı sağlayan Türk gazetecilere teşekkür etti.

Azerbaycan'da Karabağ Zaferi'nin İkinci Yılı Kutlanıyor

Karabağ Zafer Günü kutlamaları dolayısıyla Bakü'nün farklı yerlerinden pek çok etkinlik düzenlendi. Zafer Kutlamaları kapsamında yapılan yürüyüşlere askeri lise öğrencileri ve gaziler de katıldı. Zaferin ikinci yıl dönümünde Azerbaycan Milli Marşı okundu ve askeri bando marşlar seslendirdi.

Karabağ Zaferi'nin İkinci Yılında Bakü ve Şuşa'da Havai Fişek Gösterileri Düzenlendi

Karabağ Zaferi'nin ikinci yıl dönümü sebebiyle yapılan gösteriler sadece Bakü'de değil Şuşa ve Karabağ'ın farklı reyonlarında da kutlandı. Şuşa'da kutlamalar sebebiyle havai fişek gösterileri düzenlendi. Şuşa'daki kutlamalar devlet televizyonunda canlı yayında gösterildi ve pek çok kişi gösterilere katıldı.

Azerbaycan Savaştan Sonraki 2 Yılı Karabağ'ın İmarı ve Diplomatik Girişimlerle Geçirdi

Ermeni işgalinden kurtarılan Karabağ'ın pek çok bölgesinde Azerbaycan'ın geliştirdiği büyük projeler ve attığı siyasi, diplomatik adımlar dikkat çekmeye devam ediyor. Azerbaycan yıllardır çatışma yaşadığı ve II. Karabağ Savaşı ile yendiği Ermenistan'a kin gütmek yerine diplomatik ilişkiler kurarak bölgede barış ve huzur tesis etmeyi deniyor. İmar çalışmalarının hızla gittiği havalimanı açılışlarının yapıldığı bölgede hastane, okul, yol gibi pek çok kamu hizmeti de sağlanmış durumda. Akıllı Köy ve Şehir Projeleriyle de Karabağ'a ilklere imza atılmaya devam ediliyor.

Azerbaycan'ın 8 Kasım Zafer Günü Ankara'da da Kutlandı

8 Kasım Karabağ Zaferi'nin ikinci yılı sebebiyle Kara Harp Okulu ev sahipliğinde düzenlenen resepsiyona Millî Savunma Bakanı Hulusi Akar'da katıldı. Resepsiyona Akar'ın yanı sıra Aile ve Sosyal Hizmetler Bakan Yardımcısı Rıdvan Duran, Azerbaycan Cumhurbaşkanı Müşaviri Hikmet Hacıyev, Azerbaycan-Türkiye Parlamentolararası Dostluk Grubu Başkanı Ehliman Emiraslanov, Azerbaycan'ın Ankara Büyükelçisi Reşad Mammadov, Türk Silahlı Kuvvetleri komuta kademesi, AA Genel Müdür Yardımcısı ve Genel Yayın Yönetmeni Yusuf Özhan ve çok sayıda davetli katıldı.

İletişim Başkanı Altun: Türk Dünyası Olarak Birlik Ruhuyla Azerbaycan Davasının Sesi Olmaya Devam Edeceğiz

Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Fahrettin Altun, Azerbaycan Cumhurbaşkanı Müşaviri Hikmet Hacıyev'in katılımıyla Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Konferans Salonu'nda gerçekleşen "Karabağ Zaferi Konferansı: Azadlığa Kavuşan Kadim Vatan" adlı programda konuşma yaptı.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Altun, "Türk dünyası olarak birlik ruhuyla Azerbaycan davasının sesi olmaya devam edeceğiz. Dezenformasyonlara, karalama kampanyalarına müsaade etmeyeceğiz. Azerbaycan'ın haklı zaferine gölge düşürmeyeceğiz." dedi.

Karabağ Zaferi'nin ikinci yıl dönümünde bu zaferin konferansında ev sahipliği yapmaktan onur ve mutluluk duyduğunu ifade etti.

Altun: "Ne mutlu ki bugün Karabağ Zaferi'nin ikinci yıl dönümünü şanla, şerefle kutluyoruz. Gardaş Azerbaycan'ın Ermeni işgali altındaki topraklarını azat etmek için verdiği kurtuluş mücadelesi, tarihe altın harflerle yazılan kutlu bir zaferle taçlandı." ifadelerini ekledi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Azerbaycan'ın 8 Kasım Zafer Günü'nü Kutladı

Karabağ Zafer Günü'nü kutlayan Cumhurbaşkanı Erdoğan "Destansı bir mücadelenin verildiği 44 günün ardından Karabağ'ın yeniden özgürlüğüne kavuştuğunun nişanesi olan Azerbaycan'ın 8 Kasım Zafer Günü'nü en kalbi duygularımla tebrik ediyorum." dedi.

Dağcılar, Karabağ Zaferi'ni Mezra Dağı Zirvesinde Kutladı

Türkiye'nin Iğdır ilinde dağcılar tarafından düzenlenen etkinlikle Karabağ Zafer yıl dönümü 8 Kasım'da, 2050 rakımlı Mezra Dağı'nda kutlandı. Dağa tırmanan Iğdırli dağcılar zirvede Azerbaycan Bayrağı açtılar. Zirve Dağcılık ve Doğa Sporları Kulübü'nce düzenlenen etkinlikte 6 dağcı 30 yıl boyunca Ermenistan tarafından işgal edilen toprakların işgalden kurtarılmasının ikinci yıl dönümünü kutladı.

Kentte, Zirve Dağcılık ve Doğa Sporları Kulübü'nce düzenlenen etkinlik kapsamında 6 dağcı, Azerbaycan'ın topraklarını 30 yıllık Ermenistan işgalinden kurtardığı Karabağ Zaferi'nin ikinci yıl dönümü münasebetiyle, Iğdır'a 32 kilometre uzaklıktaki Nişankaya köyünde bir araya geldi.

Karabağ Zaferi 10 Kasım itibariyle ateşkes sonucunda kesinleşse de Mustafa Kemal Atatürk'ün ölüm yıl dönümü ile aynı tarihe gelmesi sebebiyle Azerbaycan Zafer Günü'nü 8 Kasım olarak değiştirmiştir. Zafer Günü hem Türkiye'de hem de Azerbaycan'da yoğun coşku ve farklı etkinlikler ile kutlanmıştır. İstanbul, Ankara, Bakü, Şuşa gibi pek çok önemli ilimizde zafere giden yolda şehit düşen askerler ve gaziler anılmıştır. Yıllardır bu zaferi bekleyen Karabağ'dan sürgün edilen Azerbaycanlılar için ise Zafer'in yıl dönümü 8 Kasım 2022 çok daha farklı bir anlam ifade etmektedir.

Karabağ'ın Kurtuluşu Iğdır'da Sevinçle Kutlandı

Iğdır Azerbaycan Dil Tarih ve Kültür Birliğini Yaşatma ve Destekleme Derneğince; Karabağ'ın işgalden kurtuluşunun ve Karabağ Zaferi'nin ikinci yıl dönümü için 8 Kasım'da kutlamalar düzenlendi. Kutlama öncesi Türkiye ve

Azerbaycan Milli Marşları okundu. Tüm şehitler için saygı duruşunda bulunuldu. Programda konuşan Azerbaycan Dil Tarih ve Kültür Birliğini Yaşatma ve Destekleme Derneği Başkanı Ziya Zakir Acar iki devlet arasında, iki devlet halkının da hiçbir zaman ayrım görmediğini dile getirdi. Acar, "Şüphesiz sözden öteye geçip yaşanan ortak kadim dostluğun ve ortak kaderin bir neticesi olarak ortaya çıkan bu örnek geçmişin, şimdinin ve geleceğin en güzel dostluk örneklerinden biridir" dedi.

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Karabağ Zaferi'ni Kutladı

Karabağ Savaşı'nın ikinci yıl dönümü Ondokuz Mayıs Üniversitesinde kutlandı. 8 Kasım'da düzenlenen kutlamada aynı zamanda Azerbaycan Bayrak Günü de Ondokuz Mayıs Üniversitesi (OMÜ) Uluslararası Öğrenci Topluluğu tarafından Atatürk Kültür ve Kongre Merkezinde hazırlanan törenle kutlandı.

Kutlama programının açılışında konuşan Mikayıl Müşfik, "Bugün çok heyecanlıyım. Zafer Günü'nün heyecanını sizinle paylaşıyorum. Geçtiğimiz iki sene önceye kadar bu salonda Azerbaycan halkının yaşadığı soykırımı anma programları düzenleyerek sizlerle paylaştık. Şükürler olsun ki gazi ve şehitlerimizin sayesinde iki senedir zaferimizi ve sevincimizi gururla sizlerle paylaşıyoruz." ifadelerini kullandı.

Şehit yakını Nuray Abbaslı, program esnasında gerçekleştirdiği sunumda "Bugüne kadar Ermeniler tarafından bize haksızca yaşatılan bu zulümlerin son bulacağı o gün gelmişti. Katliamlarla, cinayetlerle ve acılar içinde bizden alınan Karabağ'ımızı geri aldık. 44 gün süren savaş sonucunda Ermenistan'ın işgali altındaki topraklarımızı kurtarmayı başardık." diyerek zafer sevincini katılımcılarla paylaştı.

Fatih Sultan Mehmet ve Yavuz Sultan Selim Köprüleri Azerbaycan Bayrağının Renkleriyle Aydınlatıldı

Azerbaycan'ın Karabağ Zaferi'nin ikinci yılı Türkiye'de de coşkuyla kutlandı. Fatih Sultan Mehmet ve Yavuz Sultan Selim köprüleri Zaferin ikinci yıldönümü 8 Kasım'da Azerbaycan bayraklarından esinlenen kırmızı yeşil mavi renklerle aydınlatıldı. Aydınlatma gün boyu devam etti.

Karabağ Zaferi Ege Üniversitesinde Öğrencilere Anlatıldı

Ege Üniversitesinde Azerbaycan Cumhuriyeti İstanbul Başkonsolosluğu, Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü ve Türkiye Mezunları İş adamları ve Ziyalılar Platformu iş birliğinde '44 Günlük Vatan Savaşı: Büyük Zafere Giden Yol' isimli panel düzenlendi. Panelde Azerbaycan Cumhuriyeti İstanbul Başkonsolosu Nermine Mustafayeva, İzmir Vali Yardımcısı Fatih Kızıltoprak, Ege Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Mehmet Ersan, Ege Üniversitesi Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Nadim Macit, Milli Savunma Üniversitesi Kara Harp Okulu Öğretim Üyesi Prof. Dr. İbrahim Ethem Antur, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Toğrul İsmayıl, akademisyenler ve öğrenciler katıldı.

Ege Üniversitesi Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü, Türk Dünyası Sosyal, Ekonomik ve Siyasi İlişkiler Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Vefa Kurban'ın moderatörlüğünde gerçekleşen panelde Azerbaycan ve Türk halkının kardeşliğinin altı çizilirken, 'Bir Millet İki Devlet' vurgusu yapıldı. Öte yandan, panelde Ermenistan işgalinden kurtarılan Karabağ bölgesinde yaşanan 44 günlük mücadele hakkında üniversite öğrencilerine bilgi verildi.

Karabağ Zaferi Kutlamalarına Gazi Üniversitesi de Kayıtsız Kalmadı

Karabağ Zaferi'nin ikinci yıl dönümü Gazi Üniversitesinde kutlandı. Gazi Üniversitesi Rektörlüğü de programa katılarak açılış konuşmasını ifa etti. Gazi Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi ve Azerbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi iş birliği ile hazırlanan programa pek çok akademisyen de katıldı. "Şuşa Bizimdir. Karabağ Bizimdir. Karabağ Azerbaycan'dır." konulu program, Azerbaycan Cumhuriyeti Ankara Büyükelçiliğinin de katkıda bulunması ile Gazi Üniversitesi Mimar Kemaleddin Salonunda gerçekleştirildi. Programda Prof. Dr. Alev Çakmakoglu Kuru ve Doç. Dr. Eldar Aslanov tarafından bilgiler verildi.

İKİNCİ YIL DÖNÜMÜNDE KARABAĞ ZAFERİ VE KARABAĞ'IN TARİHİ

Hilal GÜL KARAGÖZ

Türksam Danışmanı, Akademisyen

Karabağ bölgesi, Azerbaycan'ın stratejik açıdan çok önemli bir bölgesidir. Bu bölge, Azerbaycan'ın toprak bütünlüğünü ve ulusal egemenliğini tehdit eden bir işgale maruz kalmıştır. Bu nedenle, Karabağ bölgesinin kurtarılması ve Azerbaycan'ın toprak bütünlüğünün sağlanması, Azerbaycan için önemli bir stratejik hedef olmuştur.

Karabağ bölgesi aynı zamanda enerji kaynakları açısından da önemlidir. Bu bölgede bulunan yeraltı kaynakları, Azerbaycan'ın enerji ihtiyacını karşılamada önemli bir rol oynamaktadır. Bu nedenle, Karabağ bölgesinin Azerbaycan'ın eline geçmesi, ülkenin enerji kaynaklarını kontrol edebilmesini de sağlamıştır.

Karabağ'ın Kısa Tarihi

Karabağ bölgesi Selçuklu Devletinden bu yana Türk toprakları olarak var olmuştur. Tarihte kurulan Karabağ Hanlığı bir Türk Hanlığıdır. Aynı zamanda bu bölgenin stratejik önemi nedeniyle Rusya ve Ermenistan tarafından bölge üzerinde pek fazla planlar yapılmıştır. Karabağ sorunun tarihine bakıldığında günümüzün sorunu değil 100 yıl öncesinde yapılan plan ve sözlü anlaşmanın neticesinde ortaya çıktığı görülür. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB) öncesi dönemde İran'da hayatını sürdüren Ermenilerin, Rusların baskısı ile Karabağ'a getirildikleri bilinmektedir. 1918-1920 yılları arasında varlığını ortaya koymuş olan Azerbaycan Demokratik Cumhuriyeti'nin sınırları içinde bulunan Karabağ aslen bir Türk şehri olmasına rağmen bölgede Azerbaycan Türklerine acımasızca uygulanan zorla göç

ettirme politikaları sebebiyle Ermeni nüfusu bölgede bilinçli bir şekilde artırılmıştır. Hatta 1921 yılında 'Kafkas Bürosu' Karabağ'ın Ermenilere ait olduğu ve kendilerine verilmesi gerektiğini savunmuştur. 1923 yılında ise Karabağ, SSCB'nin direktmesi ile özerk bölge statüsüne getirilmiştir. Sovyetlerin son dönemlerine tekrar geldiğinde görülmektedir ki Karabağ'da Ermeniler mevcut siyasi karışıklıktan istifade edip Karabağ'ı kendi sınırlarına dahil etmek için bir komite kurmuş ve hem silahlı hem de siyasi çalışmalar yapmışlardır.

Karabağ'da Kurulan Ermeni ve Rus Planları Nelerdir?

İlk olarak Bolşeviklerin iktidara geldiği dönemde; Bolşevikler, Karabağ'ı Ermeniler ile pazarlık konusu haline getirmiştir. Ermenilerin desteğini almak karşılığında Karabağ'ın Ermenistan sınırları içerisine dahil edilmesinin destekçisi olacaklarını beyan etmişlerdir. Görüldüğü üzere verilen söz tam da çöküş zamanında tekrar dillendirilecektir. Öncelikle bu fikri Ermeni lobisinin yoğun çalışmalarının bulunduğu Fransa'da dillendiren kişi Gorbaçov'un danışmanı olmuştur. Tarih boyunca Rusya ve sonradan Ermenistan Azerbaycan Türklerinin bölgedeki gücünü kırmak için çabalamış ancak başarılı olmamıştır. Rusya'nın Gülistan anlaşması ile ya da SSCB döneminde yaptıkları ile ve en acılarından biri Bakü katliamı ile stratejisi açık haldedir. Ermenistan'ın işgalci tavrı ve kurduğu Rus destekli çeteler ile yaptığı eylemler onu haydut devlet statüsüne getirmiştir.

1980'li Yıllarda Karabağ'daki Göç ve Asimilasyon

1985 sonrası dönemde Ermeni lobileri ve Ermeni devletinin çeşitli işgal, sürgün ve haydutluk faaliyetleri başlamıştır. Ermenistan'da yaşayan 300.000'e yakın Azerbaycan Türküne çeteler tarafından çeşitli saldırılar düzenlenmiş, bölgeden gitmeleri için evleri yakılmış, işsiz bırakılmış hatta öldürülmüşlerdir. Bu sırada Karabağ meselesi de daha çok alevlenmiştir. Azerbaycan Türklerine tüm bunlar yaşanırken sokak gösterileri düzenlemeye başlamış ve bağımsızlık yönünde kuvvetli toplantılara ve protestolara yönelmiştir. Ermenilerin silahlı çeteler kurma sureti ile giriştikleri çatışmalarda, Karabağ'da bulunan Türkleri göç ettirmek için silaha başvurmaları, Azerbaycan Türklerinin karşı koymak için silahlanmasını ve örgütlenmesini destekleyen bir süreç doğurmuştur.

Bağımsızlığa giden süreçte Azerbaycan bağımsızlık vurgusunun artması ve milliyetçi söylemlerin benimsenmesi öne çıkarmıştır. Halk ayaklanmalarında özellikle Karabağ konusunun halk nezdinde tepki çektiği ortaya çıkmaktadır. Ermeniler, 1988 yılında Karabağ'ın Ermenistan'a bağlanması için Sovyetlere ısrar etse de Azerbaycan'daki tepkinin artmasını istemeyen Sovyetler bu ısrara sıcak bakmamıştır.

Bağımsızlığa Giden Süreçte Karabağ

Bu dönemde neredeyse 60 küsur yıllık bir devir kapanacak ve Azerbaycan'da rüzgâr milliyetçilerden yana esecektir. Bağımsızlık mücadelesinde halk, kurulan teşkilatları yalnız bırakmayacaktır. Azerbaycan Komünist Partisi kendi otoritesini sarsacak olan bu girişimlerden rahatsız olacak ve çeşitli yollarla bağımsızlık için mücadele etmek isteyen ve Sovyet yönetiminden Azerbaycan'ın hakkını almak isteyen ve Karabağ'da yaşanan Ermeni baskısına direnmek isteyen aydınları bastırmak için çeşitli yollara başvuracaktır.

Karabağ meselesini karıştıran hem Çarlık hem de Sovyet yönetimi bu meseleyi çözmeden dağılmış, dağıldıktan sonra Karabağ iki devlet arasında savaş alanı haline gelmiş ve çözilemeyen çatışma alanı olarak Karabağ Zaferi'ne kadar sorunlar devam etmiştir. Ruslar maalesef sürgün ve zorunlu göç konularından Türk dünyasında adeta uzmanlaşmıştır. Karabağ gibi birçok Türk bölgesinin şehrinin doğal nüfusunu bozacak girişimlerde bulunmuştur. Hala daha birçok bölgede yerinden edilen Türkler bunun acısını yaşamaktadır.

Azerbaycan Halk Gösterileri

Azerbaycan'da tepkiler ilk olarak bahsettiğimiz üzere meydan gösterileri ile başlamıştır. 12 Şubat 1988 yılında Karabağ'a bağlı olan Hankendi civarında halk sokağa inmiştir. Böylelikle zamanla bağımsızlığa götürecek olan halk gösterileri ve protestolarının fitili ateşlenmiştir. Bu gösterilerin

ardından Ermeniler ile çatışmalar şehirde kendini göstermiştir. Sovyet rejimi, Azerbaycan'dan daha fazla tepki almamak için Ermenilerin bu dönemde gerçekleşen Karabağ'ı Ermeni sınırına alma isteklerine olumsuz yanıt vermiş, destek olmamıştır. Azerbaycan'da halk ciddi bir direniş göstermiş, Karabağ konusunda oldukça hassas davranmıştır.

15 Kasım ile 5 Aralık tarihleri arasında Azerbaycan'da gösteriler artmış 'Yaşasın Bağımsız Azerbaycan', 'Yaşasın Birleşik Azerbaycan', 'Türk Milletine Aşk Olsun' sloganları atılmıştır.

Tutuklanmalar ve Göz Altıları

Yukarıda bahsettiğimiz 5 Aralık tarihinde gerçekleşmiş olan Meydan Gösterileri sırasında konuşma yapan aydınlardan Ebulfez Elçibey ve Nemet Penehov konuşmalarından dolayı göz altına alınmıştır. Daha sonrasında ise zaten süreden bir hayli rahatsız olması ile Moskova yönetimi baskıyı artıracaktır. Hatta sadece Halk Cephesine karşı bir baskı değil olağanüstü hâl ilan ederek varlığını her yerde hissettirecektir. Bu süreçte Azerbaycan Bağımsızlık Hareketlerinin Elçibey göz altından çıkana kadar ve olağanüstü hâl kalkana kadar sekteye uğradığı görülmektedir. Daha sonrasında ise Azerbaycan Halk Cephesi kaldığı yerden daha büyük bir azimle bağımsızlık için çalışmalara devam edecek ve Karabağ konusunda kararlılığını her yede dile getirecektir. Bu dönemde çeşitli planlar üretilmekte ve toplantılarda sürekli siyasi tartışmalar yaşanmaktadır.

5 Ekim 1988 tarihinde Azerbaycan Halk Cephesi artık resmi olarak kurulmuştur. Ancak bir süre sonra parti içinde fikir ayrılıkları meydana gelecektir. Bu fikir ayrılıkları liberal ve radikal görüşlerin sahiplerinin partiyi iki gruba bölmeye sebep olacak hatta Bakü katliamına kadar giden süreçte önemli yer edinecektir. Radikaller olarak adlandırılan gruba göre daha hızlı ve sert kararlar alarak Ermenilerden Karabağ'ı kurtarmak bunun için halkı ayaklandırmak gerekiyordu. Ancak liberaller bunun sonucunda çatışmaların çok kan götürmesinden çekiniyor ve daha sağlıklı adımlar ile ilerlenmesini savunuyordu.

Bakü Katliamına Giden Süreç

Bu sırada ilginç başka olaylar gelişmiştir. AHC içerisinde çekişmelere yaşanırken bir yandan da 'Azerbaycan Komünist partisi birinci sekreteri Verizov 15 Ocak'ta Bakü'de yaptığı bir konuşmada halkı Ermenilere karşı oluşturulmak istenen gönüllü birliklere katılmaya ve silahlanmaya çağırıyor ve diğer parti yetkililerinde bunu sık sık dile getiriyorlardı.' (Cafersoy, s.22) Süreç bu şekilde işlerken halk galeyana gelmiş ve 13 Ocak'ta Ermeniler karşı sokaklara inmişlerdir. Her ne kadar Azadlıq Gazetesi Sovyetlerin Azerbaycan'a girmek için bir bahane aradığını ve bu sebeple sürece dikkat edilmesi gerektiğini galeyana gelinmemesi gerektiğini yazsa da başarılı olamamıştır. Bunu bahane eden Sovyetler Birliği bağımsızlık söylemleri ve Karabağ konusunu bastırmak ve özellikle AHC faaliyetlerini yok etmek için Bakü'ye girmiştir. Ancak 20 Ocak'ta gerçekleşen bu olay tarihe Bakü katliamı olarak geçecektir. 131 kişinin hayatını kaybettiği, 800'e yakın insanın yaralandığı, 400 kişinin göz altına alındığı ve 4 kişinin kaybolduğu bilinmektedir. Göz altlarına bakıldığında AHC üye ve taraftarından oluştuğu göze çarpan bir gerçektir.

Bakü katliamı, Azerbaycan Halk Cephesini daha da alevlendirmiş ve çalışmalarına yoğunluk kazandırmıştır. Aynı zamanda halk tarafından Sovyetler birliğinden ayrılma yönünde talepler hızla artmıştır. Azerbaycan Halk Cephesi ile Komünist Partisi arasında kriz yaşanmasına sebep olmuştur. Azerbaycan tarihinde Sovyetlerin sebep olduğu bir yara daha açılmıştır.

Bağımsızlığın İlanı ve Karabağ

SSCB'nin çöküşü özellikle kızıl ordu ve KGB tarafından istenmemekte ve Gorbaçov'un politikalarına karşı durulmaktadır. Bu iki kurum Sovyet yönetiminden en büyük dilimi alan Sovyet kurumlarıdır. Bu sebeple bir darbe girişimine hazırlanmışlardır. Hazırlanan darbe girişimi 20-21 Ağustos tarihlerinde gerçekleşmiş ancak başarılı olamamıştır. Bu süreçte Muttalibov'un darbeye destek vermesi, Halk Cephesinin ise karşı çıkması işleri daha da farklı kılmış artık Sovyet yönetimi tarafından Azerbaycan Komünist partisine olan güven sarsılmıştır. Yine Muttalibov kendi sözlerinin çarpıtıldığını iddia etse ve Sovyet yönetiminin yanında yer almaya devam etmek istese de başarılı olamamıştır. Olaylardan bir hafta sonra Azerbaycan Parlamentosunda bağımsızlığın ilan edilmesine karar verilmiştir ve 18 Ekim 1991 tarihinde Azerbaycan'ın bağımsızlığının ilanı gerçekleşmiştir. Nihayetinde Sovyet rejimi Azerbaycan'da son bulsa ve Azerbaycan bağımsızlığa kavuşsa da Muttalibov hala Sovyet yanlısı komünist bir yönetim sergilemeye devam etmek istemiştir. 1918 yılında temelleri atılan istiklal nihayetinde gerçekleşmiş ancak süreç bağımsız Azerbaycan Devletine birçok problem bırakmıştır ki; bunlardan en önemlisi yüzlerce yıllık Türk toprağı olan Karabağ'ın, Azerbaycan sınırlarına katılamamış olması ve 2020 yılına kadar bu toprakların Ermeni işgalinde kalması olmuştur.

I. Karabağ Savaşı

Yukarıda bahsettiğimiz üzere Azerbaycan bağımsızlığına giden süreçte en önemli mesele Karabağ bölgesinin Azerbaycan sınırlarında kalıp kalmaması olmuştur. Bu savaşın nedeni, Karabağ bölgesinde yaşayan Ermenilerin yıllar içinde Azerbaycan nüfusunu eritme girişiminde bulunarak bölgenin kendi devletlerinin sınırlarında olması çabasıydı. Bu çatışma sırasında, binlerce insan hayatını kaybetti ve yüz binlerce insan evini terk etmek zorunda kaldı. Savaşın sona ermesiyle birlikte, Karabağ bölgesi uzun yıllar Ermenistan tarafından işgal altında kalmıştır ancak uluslararası toplum tarafından Azerbaycan'ın toprak bütünlüğü içinde yer alması gereken bir yer olarak kabul edilmiştir.

II. Karabağ Savaşı ve Azerbaycan'ın Zaferi!

Bağımsızlıktan bugüne kadar Azerbaycan ve Ermenistan dünyada çözumsuz çatışma bölgesi olarak görülen Karabağ'da küçük ve büyük çaplı çatışmalar yaşamıştır. Karabağ'ın Azerbaycan toprak bütünlüğü sebebiyle ve yüzyıllardır Türklerin yoğunlukta yaşadığı bir bölge olması sebebiyle Azerbaycan topraklarında kalması gerekmektedir. Ancak maalesef bahsettiğimiz üzere Azerbaycan bağımsızlık sürecinde Karabağ çatışmaları son bulmamış ve Ermeni işgalindeki bölgede Ermeniler tarafından çok

kesilmemiş ve Azerbaycan ordusu uzun süreli bir saldırı ile işgal altındaki topraklarını gün gün ilerleyerek geri kazanmıştır.

Azerbaycan'ın askeri ve ekonomik anlamdan Ermenistan'da çok daha iyi olduğu bilinen bir gerçektir. Ancak her zaman Rusya'nın desteği ile hareket eden Ermenistan bu sefer bu desteği alamamış ve Azerbaycan ordusuna karşı direnememiştir. 10 Kasım'a kadar devam eden Savaş'ta Ermenistan kuvvetleri bulundukları yerleri terk etmiş büyük bir yenilgi ile savaşı sonlandırmak zorunda kalmıştır.

sayıda katliamlar gerçekleşmiştir. 30 yıl boyunca devam eden süreçte Karabağ konusunda ümidini kesmiş olan pek çok kişiye rağmen İlham Aliyev yönetimindeki Azerbaycan Cumhuriyeti önemli bir adım atmış ve Ermenistan 30 yıldır devam ettiği ihlal atışlarına karşılık vermiştir. Savaş 27 Eylül 2020'de sabah saatlerinde Ermenistan'ın Azerbaycan mevzilerine ve sivil yerleşim yerlerine saldırmasıyla başlamıştır. Azerbaycan'ın karşılığı ise ne Ermenistan'ın ne Rusya'nın hatta ne de Batı'nın beklediği bir şeydir. Olayların kısa bir süre içerisinde kesileceği düşünülürken

Savaş; 10 Kasım'da Azerbaycan Devlet Başkanı İlham Aliyev, Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin ve Ermenistan Başbakanı Nikol Paşinyan'ın Üçlü Bildiri imzalanmasıyla son bulmuştur. Azerbaycan, Karabağ Zaferi'ni tarihe altın harflerle yazmıştır. Minsk grubunun yıllarca gözlemci heyet göndererek ve arabuluculuk yaparak çözmeye çalıştığı Karabağ krizi Azerbaycan ordusunun üstün becerileri ile çözülmüş ve dünyadaki bir çatışma bölgesi problemi ortadan kalkmıştır. Zafer, Azerbaycan ve Türkiye'ye psikolojik açıdan büyük bir özgüven kazandırmıştır.

Karabağ'ın Ermeniler Tarafından Harap Edilmesi

2020 yılından bugüne kadar geçen süreçte Karabağ'daki tarihi ve kültürel binalara Ermenilerin nasıl zarar verdiği görülmüştür. Bu sırada harap edilen yerleri Azerbaycanlı sanatçı Nigâr Helmi Abbasbayli resmetmiş ve dünya kamuoyuna duyurmak için çabalamıştır.

Özellikle; Şuşa Kalesi, Yukarı Gövher Ağa Cami, Aşağı Gövher Ağa Cami, Saatli Camii, Hanlık Sarayı gibi önemli kültüre miras alanların tahrip edildiği bilinmektedir. Şuşa'nın geri alınmasıyla; Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev "Şuşa, 28,5 yıl boyunca işgal altındaydı. Şuşa'nın Azerbaycan tarihinde özel bir yeri vardır. Bu (Şuşa) bizim kadim şehrimizdir. Asırlar boyunca Azerbaycanlılar Şuşa'da yaşamış, imar etmiş ve yaratmıştır. Şuşa sadece Azerbaycan'ın değil, tüm Kafkasya'nın incisidir" demiştir. Ancak Zafer sonrası görülmüştür ki pek çok tarihi bina bilerek ve isteyerek yok edilmeye çalışılmıştır.

Zaferden bu yana geçen süreçte Azerbaycan, Türk şirketleri ile Karabağ'ı baştan tekrar yapılandırmıştır. Azerbaycan toprak bütünlüğü için çok önemli olan bu gelişme aynı zamanda koridorlar sayesinde Türk dünyası bağlantısının kurulması açısından da çok önemlidir.

Karabağ Zaferi'nin İkinci Yıl Dönümünde Konuşulan Sevindirici Haberler

Karabağ Zaferi'nin kazanıldığı son iki yılda bu zafer psikolojisi, Türk Devletlerinin de kendine güvenini artırmıştır. Türkiye'nin Türk dünyasına yönelmesi Karabağ'da açılan koridorlar ve Türk Devletler Teşkilatının uzun yıllardır fetret devri yaşamasına son verilmesi bu zaferin önemli sonuçları olarak görülebilir. Bu süreçte aynı zamanda Türkiye ve Azerbaycan orduları da yakınlaşmış ve çeşitli ortak tatbikatlar düzenleyerek süreçte iki devlet daha çok yakınlaşmıştır.

Sonuç

Karabağ Zaferi'nden sonra geçen iki yılda dahi pek çok sevindirici gelişme yaşanmıştır. Bu gelişmelerin artarak devam edeceği düşünülmektedir. İki yıl içerisinde pek çok şey sığdıran Azerbaycan, Karabağ'ı küllerinden yeniden doğurmuştur. Bu süreçteki başarılar sonucunda ise Şuşa'ya 2022 Türk Dünyası Kültür Başkenti sıfatı verilmiştir.

Önümüzdeki süreçte Karabağ Zaferi'nin yıl dönümlerini kutlamaya devam ederken Zaferin yol açtığı Türk dünyasındaki önemli gelişmeleri de izlemeye devam edeceğiz.

ZENGİLAN ULUSLARARASI HAVALİMANI'NIN AÇILIŞI YAPILDI

Azerbaycan'ın batısında, Zengezur koridoru ve İran sınırında yer alan Zengilan ilçesi, tarihi, kültürel ve jeopolitik açıdan önemli bir yere sahiptir. 1993 yılında Ermeniler tarafından işgal edilen Zengilan, 44 gün süren II. Karabağ Savaşı'nda destansı bir zaferle 20 Ekim 2020 tarihinde Ermeni işgalinden kurtarılmıştır.

Bu yıl Zengilan'ın ikinci zafer yıl dönümünde, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in katılım sağladığı törenle Zengilan Uluslararası Havalimanı hizmete açıldı. Azerbaycan'ın işgalden kurtardığı topraklarda inşa ettiği ikinci havalimanı olan Zengilan Uluslararası Havalimanı'nın temeli, 26 Nisan 2021 tarihinde Cumhurbaşkanı İlham Aliyev tarafından atılmıştı. Yapım aşaması tamamlanan bu havalimanı sayesinde Zengilan uluslararası nakliye ve lojistik merkezine dönüştürülmesi hedefleniyor. Saatte 200 yolcuya hizmet verecek kapasiteye sahip havalimanının pisti 3 bin metre uzunluk ve 60 metre genişliğe sahiptir. Geniş ve otomatik sistemlerle donatılan havalimanının inşaatında Türk şirketleri de yer almıştır. Azerbaycan Başbakanı Ali Asadov'un 14 Ekim'de imzaladığı kararname ile birlikte Zengilan Havalimanı'na,

"uluslararası havalimanı" statüsü verilmesi kararı alınmıştır. Uluslararası Hava Taşımacılığı Birliği (IATA), Zengilan Havalimanı'nı ZZE kodu ile uluslararası havalimanları listesine eklemiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan Azerbaycan'da

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in davetiyle havalimanının açılış törenine katılmak için Azerbaycan ziyaretinde bulunmuştur. Cumhurbaşkanı Erdoğan ile TBMM Başkanvekili Celal Adan, Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar, Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi, Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu, AK Parti Genel Başkanvekili Binali Yıldırım, AK Parti Genel Başkan Yardımcısı ve Parti Sözcüsü Ömer Çelik, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Fahrettin Altın ve Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim Kalın ve Türkiye - Azerbaycan Parlamentoları arası dostluk gurubu Başkanı Şamil Ayırım da Zengilan'a gitmiştir. Ziyarete yapılan ikili görüşmelerde Türkiye ve Azerbaycan ilişkileri tüm boyutlarıyla gözden geçirilmiş, iş birliğinin daha da geliştirilmesine yönelik atılabilecek adımlar ele alınmış, güncel bölgesel ve küresel meseleler konuşulmuştur.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Zengilan Uluslararası Havalimanı'na İnen İlk Devlet Başkanı Oldu

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın bulunduğu uçak, Zengilan Uluslararası Havalimanı'na inmiş ve Erdoğan, yeni havalimanına inen ilk devlet başkanı olmuştur. Yeni havalimanının açılış kurdelesini kesen Erdoğan ve Aliyev'e, havalimanının sembolik anahtarları takdim edilmiştir. İki liderin havalimanını gezmesinin ardından, Dost Agropark Zengilan Akıllı Tarım Köyü Projesi'nin ilk etabı açılmıştır. Açılış programında bu projede alınan mesafeyi, yapılan yatırımı gördüklerini belirten Erdoğan, "Nereden nereye diye bir tespitimiz var. Buralar savaşı görmüş ve tamamen insanların yaşamından uzak hale gelmiş olan yerler, şimdi bereketli topraklar haline döndü." şeklinde ifadede bulunmuştur. Erdoğan hayvancılığın ve tarımın dünyadaki önemine dikkat çekerek, Aliyev ile bölgeye kısa zamanda bir baraj yapılmasını görüştüklerini ve bu toprakların çok daha bereketli hale geleceği, şeklinde açıklama yapmıştır.

Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Aliyev de Türkiye-Azerbaycan dostluğunun sonuçlarını her alanda gördüklerini belirterek, "Tüm Azerbaycan halkı için büyük bir bayramdır." ifadesini kullandı. İki lider Dost Agropark Zengilan Akıllı Tarım Köyü Projesi'nin ilk etabını açtıktan sonra Cebayıl şehrine gitti. Burada ilk olarak Kumlak Tren İstasyonu'nun yapılacağı bölgeye geçip, Azerbaycan Dijital Gelişim ve Ulaştırma Bakanı Reşat Nebiyev'den istasyon projesine ilişkin bilgi alarak tren istasyonu temelini ilk harcı attılar.

Cebayıl'da düzenlenen ortak basın toplantısında Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Azerbaycan-Ermenistan

dile Türkiye-Ermenistan normalleşme süreçleri birbirini destekleyecek şekilde ilerliyor, bu fırsat en iyi şekilde değerlendirilmeli." şeklinde ifadede bulunan Erdoğan, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Kardeşıme sordum. Dedim ki bu dünyadaki AGİT, Avrupa Birliği filan buralara gelip hiç görmedi mi? Yok gelmiyorlar. Niye gelmiyorlar? Çünkü kendi yüz karalarını, Batı'nın yaptıklarını görecekler. Buralara onlar bu tür destekleri vererek o işgal süreci içerisinde işte ne hale getirmişler Cebayıl'ı, diğer bütün Karabağ'ı, bunu görecekler. Tabii bunları görmek istemiyorlar. Aslında onlar neler yapıldığını biliyorlar. Bu işleri Lahey Adalet Divanı'na getirmek suretiyle bunların tazminini istemek lazım. Bunların tazminini istemek suretiyle de bunları köseye sıkıştırmak lazım. Batı'yı dünyanın çok iyi tanınması lazım. Tanıtmanız lazım hep birlikte."

Aliyev'in eşine az rastlanır büyük bir kalkınma hamlesiyle yerle yeksan olmuş bölgelere, viyadükler, köprüler,

demir yolları, otoyol, otobanlarıyla yeniden bir Azerbaycan inşa ettiğine değinen Erdoğan, şöyle devam etti:

"Bunları biz yaşıyoruz, görüyoruz. Duyarak değil, görerek bu ifadeleri kullanıyoruz. Bu, başta İlham Aliyev kardeşim olmak üzere tüm kadrosunun attıkları adımlar, yaptıkları çalışmalar sayesinde. Bu kadar kısa zamanda Azerbaycan adeta küllerinden doğrularak, yeniden ayağa kalkıyor. Zengilan'da açılışını yaptığımız uluslararası havalimanı Azerbaycan'ın kahramanlık destanından sonra şimdi de Karabağ'ın kalkınma destanının yazıldığına adeta bir göstergesidir. Böylesine önemli bir projede Türk şirketlerinin de rol almış olması bizim için de ayrıca iftihar vesilesi."

Cumhurbaşkanı Erdoğan, bir yıl sonra geldiklerinde Cebayıl yolunun çok daha farklı bir hale geleceğini düşündüğünü dile getirerek, "Çünkü burada da altyapıda gayet güzel adımlar şu anda atılmış vaziyette. Burada da yine Cengiz, Kalyon şirketlerinin müşterek çalışmasıyla bu adım da atılmış vaziyette. Bir yıl sonra herhalde artık burada asfaltlama işlemlerinin yapıldığını, viyadüklerin yapıldığını ve yine bugün temelini attığımız demir yolu ile ilgili adımların atılarak demir yolunun da buraya gelecek olması, buradaki kalkınma hareketinin gerçekten büyük bir proje olarak ne kadar hızla ilerlediğini göstermesi bakımından önem arz ediyor." diye konuştu.

Aliyev: "Türkiye Dünyada Önemli Güç Merkezidir."

Düzenlenen ortak basın toplantısında, Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, "Türkiye dev projeler gerçekleştiriyor. Bölgede söz sahibidir. Dünyada önemli güç merkezidir. Herkes bilmelidir ki bu başarılar Recep Tayyip Erdoğan sayesinde." dedi. Cumhurbaşkanı Aliyev, Türkiye ve Azerbaycan birliğinin bölgede ciddi bir barış ve istikrar faktörü haline geldiğini, ifade ederek, "Birileri yine bize karşı adaletsizlik yapmak istese bu faktörü (Türkiye ile Azerbaycan'ın müttefikliği) ciddi şekilde göz önünde bulundurmalıdır." diye ifade etti. Erdoğan'ı bu topraklarda ağırlamaktan büyük onur duyduğunu belirterek sözlerine devam eden Aliyev, Zengilan'ın işgalden kurtuluşunun ikinci yılını kutladıklarını hatırlatarak, böyle bir günde Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanının Azerbaycan'da, Zengilan'da ve Cebayıl'da olmasının özel anlam taşıdığını vurguladı. Zengilan'dan sonra Azerbaycan ordusunun Gubadlı'yı da kurtardığını, Laçın ve Şuşa'ya yöneldiğini hatırlatan Aliyev, şöyle devam etti: "10 Kasım'da Şuşa

Ermeni işgalinden kurtarıldı. Bundan sonra Ermenistan teslim oldu. Tüm bu şanlı tarih bizim ortak tarihimizdir. Çünkü II. Karabağ Savaşı'nın ilk saatlerinde kardeşim Erdoğan, Azerbaycan'a desteğini ifade etti. Azerbaycan'ın yalnız olmadığını, Türkiye'nin Azerbaycan'ın yanında olduğunu belirtti. Bu siyasi ve manevi destek, savaşın son gününe kadar devam etti. Bu bize ek güç veriyordu. Bazı güçlerin bu konuya müdahalesini önliyordu. Türkiye ile Azerbaycan'ın birliği zafer kazandı. Biz bugün yeniden kurulan Karabağ ve Zengezur'da yine Türkiye ve Azerbaycan birliğini görüyoruz."

Türkiye ile Azerbaycan birliğinin önemine değinen Aliyev, şöyle konuştu: "Türkiye gibi bir ülkenin bizim kardeşimiz olması bizim için büyük mutluluktur. II. Karabağ Savaşı'nda ve savaş sonrasında bu birliği daha da güçlendirdik. Geçen yıl Şuşa Beyannamesini imzaladık ve Türkiye ile Azerbaycan resmen müttefik oldu. Bu halklarımıza mutlu, bölge ve dünya için ciddi mesajdır. Türkiye ve Azerbaycan birliği bölgede ciddi bir faktördür. Barış ve istikrar faktörüdür. Birileri yine bize karşı adaletsizlik yapmak istese bu faktörü (Türkiye ile Azerbaycan'ın müttefikliği) ciddi şekilde göz önünde bulundurmalıdır."

Değerli kardeşimin liderliği sayesinde Türkiye son yıllarda büyük ve başarılı bir yol kat etmiştir. Dünya çapında güç merkezine dönüşmüştür. Türkiye'deki istikrar, kalkınma ve gelişim göz önündedir. Dünyanın birçok ülkesinde krizler yaşanıyor. Ülkeler yönetilemez duruma düşüyor. Ekonomik zorluklar insanların haklı itirazlarına neden oluyor. Türkiye ise güvenle ilerliyor, dev projeler gerçekleştiriyor. Bölgede söz sahibidir. Dünyada önemli güç merkezidir. Herkes bilmelidir ki bu başarılar Recep Tayyip Erdoğan sayesinde."

Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, Erdoğan'ın Azerbaycan'da çok sevildiğini ve büyük saygı gördüğünü belirterek, sözlerini, "Her yerde Türkiye ve Azerbaycan bayrakları beraber dalgalanmaktadır. Bunlar kalpten gelen duygular ve ecdatlarımızdan kalan miras ve günümüzün talebidir. Bundan sonra bölgedeki süreçler Türkiye ve Azerbaycan'ın aktif katılımı ve izniyle yürütülecektir. İş birliğimiz bölgesel çerçeveden çıkarak küresel çerçeveye yükselmiştir." diye tamamladı.

gibi Hazar geçişli doğu batı orta koridor güzergahındaki bütün ülkeler için ticaret ve yatırım imkanları sunacaktır. Azerbaycan, 44 günlük vatan muharebesinde kendi topraklarını işgalden kurtarmış, 30 yıldır verilmeyen hakkını geri almıştır. Ermenistan ile müzakerelerinde samimi adımlar atan ve müspet tekliflerde bulunan Azerbaycan, nihai hedefinin kalıcı barış, refah ve istikrar olduğunu ortaya koymuştur. Her zaman söylediğim gibi barışın kaybedeni olmaz. Yegâne gayemiz, bölgemizin müreffeh geleceği

Erdoğan ve Aliyev, daha sonra Azerbaycan-Türkiye Uluslararası Orman Eğitim Merkezi, Akıllı Fidancılık ve Dostluk Orman Kompleksi'nin temelini atılacağı bölgeyi ziyaret etmişlerdir. Erdoğan, Cebayıl'da temelini attıkları Ormancılık Eğitim Merkezi ve fidanlığın da Türkiye-Azerbaycan dayanışmasının simgesi olduğunu belirterek şu ifadelerde bulundu:

"Nahçıvan'ı Azerbaycan'ın batı reyonlarına bağlayacak Zengezur Koridoru'na ilişkin bazı çevrelerdeki korku ve endişeler bana göre yersizdir. Yani artık bütün Karabağ'ın attığı bu adımlardan sonra böyle bir korkuya yer yok. Emin adımlarla Azerbaycan yoluna devam ediyor. Bu yol bölgenin barış, huzur ve istikrarına katkı sağlayacağı

ni inşa etmektir. Azerbaycan-Ermenistan ile Türkiye-Ermenistan normalleşme süreçleri, birbirini destekleyecek şekilde ilerlemektedir. Açılan bu fırsat penceresini en iyi şekilde değerlendirmek gerekiyor."

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Cumhuriyeti'n yüzüncü yılının kutlanacağı 2023 senesinin Azerbaycan'da da Haydar Aliyev yılı olarak kabul edilmesinden duydukları memnuniyeti de dile getirerek, "Umummilli Lider Haydar Aliyev'in aziz hatirasını birlikte yaşatmaya devam edeceğiz." dedi. Gösterilen misafirperverlikten dolayı teşekkür eden Erdoğan, konuşmasını, "Rabbim birliğimizi, beraberliğimizi daim kılsın. Yaşasın Azerbaycan, yaşasın Türkiye kardeşliği." sözleriyle tamamladı.

Azerbaycan ziyareti dönüşü, uçakta gazetecilerin gündeme ilişkin sorularını yanıtlayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, Zengilan'ın son derece önemli bir konumda olduğunu belirterek, Zengilan'da hizmete açılan havalimanının sadece Azerbaycan için değil tüm bölge için önem teşkil edeceğini ifade etmiştir. Erdoğan, "Bölgenin dünya ile bağlantısının yeniden tesisi ve ulaştırma hatlarının kuvvetlendirilmesi, stratejik hamlelerdir. İnşallah bu atılımları seneye Laçın Havalimanı'nı da hizmete açarak taçlandıracağız." şeklinde açıklamada bulunmuştur.

Azerbaycan'ın işgalden kurtarılan topraklarında başlattığı imar ve kalkınma hamlelerini süratle devam ettirdiğinin altını çizen Erdoğan, sözlerini şöyle sürdürdü: "Geçen sene Şuşa ve Fuzulî'yi ziyaret ettiğimizde, azat edilen topraklardaki çalışmaları yerinde incelemiştik. Bir yıl sonra Karabağ'ın geldiği noktayı görmek, günden güne gelişimine şahit olmak, doğrusu beni son derece mutlu etti. Bu projelerde kurumlarımızın ve Türk şirketlerinin payının olması bizler için ayrı bir iftihar kaynağıdır. Bu vesileyle başta İlham kardeşim olmak üzere, tüm Azerbaycan halkını bir kez daha tebrik ediyorum. Azerbaycan'ın yatırım hamleleriyle Karabağ'ın kısa süre içinde bölgenin parlayan yıldızı olacağına inanıyorum."

Ziyarete Aliyev ile görüşmesinde ikili ilişkileri, bölgesel ve uluslararası gelişmeleri de ele aldıklarını anlatan Erdoğan:

"Güney Kafkasya'ya yönelik ortak vizyonumuzun barış, istikrar ve kalkınma temelinde inşa edildiğini bir

kez daha teyit ettik. Sınırların belirlenmesi, Nahçıvan ve Azerbaycan'ın batı bölgeleri arasındaki bağlantı yolunun açılması ve barış anlaşmasının imzalanması, bölgenin normalleşmesi için mühim adımları teşkil edecektir. Büyük bedeller ödenerek, uzun yıllar sonra bölgede kalıcı barış şansı yakalanmıştır. Biz, tüm samimiyetimizle Ermenistan'ın bu tarihi fırsatı değerlendirmesini bekliyoruz. Azerbaycan-Ermenistan müzakerelerindeki ilerlemenin, Türkiye-Ermenistan arasındaki normalleşme sürecine de müspet katkı yapacağı şüphesizdir. Kardeş Azerbaycan ile iş birliğimizi 'tek millet iki devlet' şiarıyla her alanda daha da güçlendirmekte kararlıyız. Ziyaretimin sadece ikili ilişkilerimiz bakımından değil tüm bölgemiz için hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum." açıklamalarında bulundu.

Çok boyutlu ve stratejik düzeyde ilerleyen Türkiye-Azerbaycan ilişkileri yoğun bir şekilde devam ederken karşılıklı üst düzey ziyaretler kritik bir öneme sahiptir. İkili ilişkilerin daha sıkı şekilde ilerlemesi amacıyla 2010 yılında cumhurbaşkanları düzeyinde Yüksek Düzeyli Stratejik İş Birliği Konseyi (YDSK) tesis edilmiş; 15 Haziran 2021 tarihinde imzalanan Şuşa Beyannamesiyle, ilişkilerimiz müttefiklik seviyesine yükseltilmiştir. Türkiye, Ermeni işgalinden kurtarılan Karabağ topraklarının yeniden imar edilmesi amacıyla, altyapı çalışmalarının yapılması, enerji ile ticaret hatlarının işlevsel hale getirilmesi ve bölgesel güvenliğin tesis edilmesi yönündeki çalışmalara destek olmaktadır. Türkiye ve Azerbaycan arasında bölgesel istikrar, barış ve refaha katkı sağlayan iş birliği mekanizmaları kardeşlik ve karşılıklı destek zemininde ilelebet ilerlemeye devam edecektir.

TEK ORDU TEK YUMRUK: KARDEŞ YUMRUĞU

Türkiye ve Azerbaycan geçtiğimiz yılda pek çok ortak askeri tatbikat gerçekleştirdi. Bu tatbikatlardan bazıları örneğin Haydar Aliyev-2022 tatbikatı Türkiye’de gerçekleşirken, Türkiye-Azerbaycan Birleşik Müşterek Tatbikatı gibi bazı tatbikatlar da Azerbaycan’da gerçekleşti. Tatbikatlar genel olarak zorlu hava koşullarına yönelik adaptasyon ve koordineli çalışma üzerine icra edildi. İki devlete bağlı Hava ve Kara Kuvvetleri’nin etkin olarak çalıştığı bu tatbikatlardan duyulan memnuniyeti Türkiye ve Azerbaycan devlet liderleri sık sık dile getirmektedir.

Güçlü bir ordu için modern teknoloji ve ekipmanların yanı sıra eğitilmiş personel büyük önem taşımaktadır. Tatbikatlar, askerlerin operasyon ortamının şartlarına ve değişkenliklerine göre eğitilmesinin en etkili yollarından biridir. Türkiye Cumhuriyeti Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar, tatbikatlar ile ilgili “Personel, savaş zamanında neyi, nerede, ne zaman ve nasıl yapacağını tatbikatlar sayesinde

uygulama yoluyla öğrenir, pekiştirir ve deneyim kazanır. Özellikle müşterek ve birleşik olarak icra edilen tatbikatlar orduların birlikte çalışma, koordinasyon ve harbe hazırlık yeteneğini en üst seviyeye çıkarmaktadır.” demiştir.

20 Kasım’da başlayan “Kardeş Yumruğu” tatbikatı, Türkiye-Azerbaycan askeri iş birliğinin son ürünü oldu. İki ülke silahlı kuvvetlerinin iş birliği ile ortak çalışabilirliğinin geliştirilmesi amaçlayan tatbikatta Türk Silahlı Kuvvetleri ve Azerbaycan Silahlı Kuvvetlerinden personellerle birlikte tanklar, topçu bataryaları, uçaklar, helikopterler ve insansız hava araçları da görev aldı.

Türkiye Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanı Hulusi Akar beraberinde Genelkurmay Başkanı Orgeneral Yaşar Güler, Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Musa Avsever, Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Ercüment Tatlıoğlu ve Hava Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Atilla Gülan ile Azerbaycan’daki Pirekeşkül Tatbikat Alanı’na geldi.

Azerbaycan Cumhuriyeti Milli Savunma Bakanı Orgeneral Zakir Hasanov'un eşlik ettiği Bakan Akar tatbikat alanına gelişinde tören mangasını selamladı. Tatbikata ilişkin bilgi alan bakanlar Akar ve Hasanov beraberindeki komutanlarla seyir yerine geçti.

Kendilerine takdim edilen, üzerinde "Kardeş Yumruğu" yazılı tatbikat için özel hazırlanan şapkaları ile dikkat çeken bakanlar Akar ve Hasanov, tatbikata katılan birliklerin komutanları ile video telekonferans görüşmesi gerçekleştirdi. Görüşmenin sonunda iki bakanın başarı dilekleri ile tatbikatın Seçkin Gözlemci Günü'ne başlandı.

"Barış ve Güvenliğin Sağlanmasında Kardeş Yumruğu Tatbikatının Rolü Büyük"

Azerbaycan Cumhuriyeti Milli Savunma Bakanı Zakir Hasanov, "Kardeş Yumruğu" Azerbaycan-Türkiye Birleşik Müsterek Tatbikatının "Seçkin Gözlemci Günü"nde katılımcılara hitap etti. Türk Silahlı Kuvvetlerinin başarısına değinerek "Bir millet iki devlet olarak biz bu şansı kullanarak gece gündüz çalışmalı ve hazırlığımızı artırmalıyız. Bölgede sürdürülebilir barış ve güvenliğin sağlanmasında Kardeş Yumruğu Tatbikatının rolü büyüktür." dedi. Tatbikatların hedefleri arasında orduları zorlu hava koşullarına

"Türkiye ve Azerbaycan Özbeöz Kardeş İki Ülkedir"

İki ülke yetkilileri de ortak tatbikatların anlamlı ve faydalı olduğuna dikkat çekti. Tatbikatların bağları kuvvetlendirdiğine dikkat çeken Türkiye Cumhuriyeti Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar; "Türkiye ve Azerbaycan özbeöz kardeş iki ülkedir. Her türlü tehdit ve tehlikeye karşı kederde ve kıvançta, bir ve beraberdir. Tüm dünya, aramızdaki kardeşliğin en güzel örneğini, 30 yıl boyunca Ermenistan işgali altında bulunan öz topraklarınızı kurtardığınız 'Tek Vatan Harekâtı' sırasında bir kez daha görmüş, idrak etmiştir. Sizler, 44 günlük bu şanlı mücadele sonucunda, sadece Ermenistan'a değil yıllarca bu topraklarda haksızlığa, hukuksuzluğa ve çözümsüzlüğe göz yumanlara, sessiz kalanlara karşı da büyük bir zafer kazandınız, Türk'ün gücünü cümle aleme gösterdiniz. 30 yıllık bir ısrarın, inancın ve azmin sonucunda elde edilen bu zafer sayesinde, bölgede uzun yıllar sonra ilk kez barış ve istikrar umutları yeşermiştir." sözleriyle de Karabağ Zaferi'ne işaret etti.

hazır hale getirilmesi bulunuyor. Bu bağlamda, soğuk ve karlı havada gerçekleştirilen faaliyetler kapsamında ilk olarak topçu bataryaları tarafından belirlenen hedeflere baskı atışları gerçekleştirildi. Hedeflerin tam isabetle vurulmasının ardından tank atışlarına geçildi. T-72 ve T-90 tanklarının hedeflerini imha etmesinin ardından ikinci defa topçu bataryaları ile baskı atışları yapıldı. Topçu atışlarının ardından zırhlı birlik taarruzlarına geçildi.

Türkiye ve Azerbaycan kardeşliğinin güçlenmesinde ve barışın sağlanmasında iki ülke liderinin katkısı büyük. Türkiye Cumhuriyeti Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in emeklerine değinerek "Kalıcı barış ve huzur için liderlerimizin bu çabalarının herkes tarafından desteklenmesi gerekmektedir. Samimi temennimiz, Ermenistan'ın Türkiye ve Azerbaycan tarafından uzatılan barış elini tutmasıdır. Dolayısıyla Azerbaycan ve Ermenistan arasında kalıcı barışın tesis edilmesine yönelik samimi çabaları destekliyoruz." dedi.

Yaralıların helikopterle tahliyesi, nehir geçiş harekâtı ve topçu bataryalarının mevzi değiştirmesi faaliyetlerinin de uygulandığı “Kardeş Yumruğu” Azerbaycan-Türkiye Birleşik Müsterek Tatbikatı, Hava Kuvvetleri unsularının yakın hava desteğinin ardından senaryo kapsamında belirlenen hedeflerin ele geçirilmesiyle başarıyla tamamlandı. Hedefler tam isabetle vuruldu.

“Kardeşliğimiz Ezeli ve Ebedidir.”

Zengezur Koridoru’nun önemine değinen Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar; “Zengezur bağlantısının açılması başta olmak üzere, bölgedeki demir ve kara yolu bağlantılarının yeniden tesisi, ekonomik faaliyetlerin başlaması ve bölge genelinde, Azerbaycan-Ermenistan ve Türkiye-Ermenistan ilişkilerini de içerecek şekilde kapsamlı bir normalleşme sağlanması en samimi temennimizdir.

“Bir Millet İki Devlet”

Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar tatbikat ile ilgili, “Yıllardır katliamlara dahi pasif ve sessiz kalarak sorunları çözümsüzlüğe mahkûm eden başta AB olmak üzere muhtelif kişi ve uluslararası örgütler, Azerbaycan’ın zaferinden hemen sonra Ermenistan’ı koruma güdüsüyle bölgeye alelacele çeşitli unsurlar, heyetler göndermeye başlamışlardır. Ancak Türkiye’nin daima can Azerbaycan’ın yanında olduğunu hiç kimse asla unutmaz. Bir kez daha vurgulamak isteriz ki “Bir Millet İki Devlet” anlayışında olduğumuz Azerbaycan’la gerektiğinde tek ordu, tek güç, tek yumruk olmayı biliriz. Türkiye ve Azerbaycan’a yönelik tehdit veya provokasyonun, nereden ve kimden gelirse gelsin her iki ülkeye yönelik olduğunu kabul ederiz. Dostumuzu birlikte dost görür, düşmanımızı da yine birlikte düşman biliriz. Bundan kimsenin şüphesi olmasın. Herkes bilmelidir ki bölgenin artık çatışmaya, kin ve nefret üzerine inşa edilen bir geleceğe değil hep birlikte kalkınmaya, uluslararası hukuka saygılı ve dostluk ilişkileri ile örülü bir geleceğe ihtiyacı vardır.” diyerek Azerbaycan Türkiye birliğinin güçlü ve kalıcı olduğunu tekrarladı.

Böylelikle Kafkasya bölgesinin barış içinde, geleceğe emin adımlarla yürüyeceğine inanıyoruz. Bu maksatla bölgedeki diğer aktörlerin de, ülkeler arası iş birliği ve dayanışmanın sağlandığı müreffeh bir geleceğin oluşmasına katkı sağlamalarını bekliyoruz. Sonuç olarak Türkiye, bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da can Azerbaycan’ın yanındadır, yanında olmaya devam edecektir. Kardeşliğimiz ezeli ve ebedidir.” sözleriyle konuşmasını tamamladı. Tatbikatta başarılı olan askerlere Türkiye Cumhuriyeti Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar ve Azerbaycan Cumhuriyeti Milli Savunma Bakanı Hasanov tarafından ödül verildi. Zorlu hava ve arazi şartlarında başarıyla gerçekleşen tatbikata katılan birlikleri tebrik eden Millî Savunma Bakanı Akar ve Azerbaycan Savunma Bakanı Hasanov, daha sonra Türk Silahlı Kuvvetleri Komuta Kademesi ve Azerbaycan Silahlı Kuvvetleri Komuta Kademesinin katılımıyla faaliyet sonu değerlendirme toplantısına katıldı.

Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev tatbikat hakkında “Bu tatbikatın adı Kardeş Yumruğu’dur. Bu Türkiye-Azerbaycan birliğinin göstergesidir. Birliğimiz sarsılmazdır, ebedidir. Yaşasın Türkiye-Azerbaycan kardeşliği!” dedi.

Kimse Bizi Ayıramaz!

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tatbikat ile ilgili Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar aracılığı ile yaptığı açıklamada, "Bundan sonraki harekâtlarda da bu güç sizin en önemli dinamizminiz olacaktır. Türkiye-Azerbaycan bu tatbikatlarla dayanışmasını, birlikteliğini geleceğe yönelik güçlenerek devam ettirecektir. Türkiye olarak biz tüm Azerbaycanlı kardeşlerimizi candan seviyoruz. Candan sizi bağrımıza basıyoruz. Bu tatbikat da göstermiştir ki biz birbirimizle et ve kemik gibiyiz. Kimse bizi birbirimizden ayıramaz, Allah'ın izniyle de ayıramayacaktır. İlham Aliyev kardeşimi gösterdiği kardeşlik, sevgi dolayısıyla gönülden tebrik ediyor, sizleri gözlerinizden öpüyorum. Sağ olun, var olun." sözleriyle askeri personeli tebrik etti.

"İki Bedende Bir Can"

Askerlerin başarısını sık sık takdir eden Millî Savunma Bakanlığı ise "İki bedende bir can olan yiğitlerimiz, "Kardeş Yumruğu" Tatbikatını başarıyla gerçekleştirerek dostu güven, düşmana korku veren Türk'ün gücünü tatbikat sahasında bir kez daha göstermiş oldu. Tatbikatta görev yapan tüm kahramanlarımızı kutluyoruz." diyerek askerleri tebrik etti.

Azerbaycan Savunma Bakanlığı üst düzey yöneticilerinin katılımıyla 2022 yılı değerlendirme toplantısı yaptı. Bu toplantıya ilişkin yapılan açıklamada Türkiye ve Azerbaycan ordularının gerçekleştirdiği "Kardeş Yumruğu"

tatbikatının da analiz edildiği belirtilerek, Bakü, Astara, Cebrayıl ve İmişli bölgelerini kapsayan tatbikatta belirlenen görevlerin başarıyla tamamlandığı aktarıldı.

Azerbaycan Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanı Hasanov, bu yıl Türkiye ile hem ikili hem de diğer ülkelerle birlikte üçlü 20 tatbikat yapıldığını ve tüm tatbikatların başarıyla sonuçlandığını bildirdi. Başlıca amaçlarının iki kardeş ordunun koordineli şekilde hareket etmesini sağlamak olduğunu belirtti.

II. Karabağ Savaşı'nda elde edilen zaferden sonra Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in talimatı doğrultusunda Azerbaycan ordusunun Türk ordusu modeline geçişi hususunda reformlar yapıldığına dikkat çekti. Türk Silahlı Kuvvetlerine ve Millî Savunma Bakanı Hulusi Akar'a teşekkür etti.

Ortak tatbikatlar Türkiye ve Azerbaycan birliğini güçlendiriyor, orduların gücüne güç katıyor. Elbette Türkiye ve Azerbaycan arasındaki bağların kuvvetlenmesine de katkı sağlıyor. Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı İlham Aliyev tatbikatlardan memnun olduklarını, birliğimize güç kattığını her fırsatta dile getiriyor. Tatbikatlar sayesinde iki kardeş ülkenin orduları, birlikte çalışmayı, zorlu hava koşullarına adapte olmayı öğreniyor. Yıl boyunca farklı alanlarda devam eden tatbikatların gelecek yıl da sürmesi bekleniyor.

ORTA KORİDOR İÇİN YOL HARİTASI İMZALANDI

Kazakistan'ın Hazar Denizi kıyısındaki liman kenti Aktau'da Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan ve Gürcistan Dışişleri ile Ulaştırma Bakanlarının ikinci toplantısı yapıldı. Toplantıda, Trans Hazar Uluslararası Ulaşım Güzergahını (Orta Koridor) geliştirmek için 2022-2027 dönemi yol haritası imzalandı.

Toplantıya Türkiye'den Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu, Kazakistan'dan Dışişleri Bakanı Muhtar Tileuberdi, Sanayi ve Altyapı Geliştirme Bakanı Kayırbek Uskenbayev, Azerbaycan'dan Dışişleri Bakanı Ceyhun Bayramov, Dijital Kalkınma ve Ulaştırma Bakanı Raşad Nabiye, Gürcistan'dan Ekonomi ve Sürdürülebilir Kalkınma Bakanı Levan Davitaşvili, Dışişleri Bakan Yardımcısı Aleksandr Hvtisiaşvili katıldı.

Trans Hazar Koridoru uluslararası ulaşım güzergahının (Orta Koridor)

geliştirilmesi için tarafların adımlarının değerlendirildiği toplantı sonrasında Orta Koridorun kapasitesinin 2025'e kadar yılda 10 milyon tona çıkarılması hedefleniyor.

Bakan Çavuşoğlu, Türkiye-Kazakistan-Azerbaycan Ulaştırma ve Dışişleri Bakanları üçlü toplantısının açılışında konuştu. Son dönemde üç gelişmenin jeopolitiği geri getirdiğini belirten Çavuşoğlu, ilk olarak tedarik zincirlerindeki aksamaların sürdürülebilir ulaştırma bağlantılarının önemini gösterdiğini, artık arz güvenliğinin en önemli rekabet unsuru olduğunu vurgulayarak şöyle devam etti:

"İkinci olarak Rusya-Ukrayna Savaşı, küresel gıda ve enerji krizine yol açtı. İstanbul Tahıl Anlaşması öncesinde küresel bir gıda krizi kapıdaydı. Üçüncü olarak ABD-Çin gerilimi derinleşiyor. Dünyanın en büyük iki ekonomisinin ayrışmasını telafi edecek mekanizmalara ihtiyaç olduğu ortada."

Çavuşoğlu, ortaya çıkan bu sorunların fırsatları da beraberinde getirdiğine dikkati çekerek Azerbaycan'ın işgal altındaki topraklarını kurtarmasının, sürdürülebilir arz güvenliği açısından yeni imkanlar sunduğunu belirtti.

"Bu yıl içinde Karabağ'ı dünyaya bağlayan Fuzuli ve Zengilan Havalimanlarının açılışını yaptık. Hazirandaki ilk toplantımızın bildirisinde, Zengezur'un önemini vurgulamıştık." diyen Çavuşoğlu, bu bölgenin Orta Doğu ile Kafkasları, Asya ile Avrupa'yı birbirine bağlamak açısından stratejik öneme sahip olduğunu söyledi. Çavuşoğlu, Türk Devletleri Teşkilatının (TDT) bir uluslararası teşkilat olarak kurumsallaşmasının kendileri için yeni iş birliği zemini sağladığını vurgulayarak; teşkilat bünyesinde ticari, kültürel, siyasi bütünleşmeyi daha da derinleştireceklerini ve bu kapsamda özellikle ortak alfabe konusundaki çalışmaların önem kazandığını altını çizdi.

Semerkant Zirvesi'nde, KKTC'nin TDT'ye gözlemci üye olmasının, teşkilatın Akdeniz'e erişimini güçlendirdiğine işaret eden Çavuşoğlu, Zirve'de imzaladıkları ulaştırma bağlantılarını güçlendiren anlaşmaların büyük önem taşıdığını söyledi.

10 Mayıs 2022'de Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın, Kazakistan ziyareti sırasında imzalanan 15 anlaşmadan biri olan ve kısaca 'Orta Koridor Anlaşması' olarak anılan anlaşma ile Avrupa-Kafkasya-Orta Asya ve Uzakdo-

Bu arada, Türkiye'nin Orta Koridora verdiği önemin bir başka göstergesi olarak, 27 Haziran 2022 tarihinde Bakü'de düzenlenen Türkiye-Azerbaycan-Kazakistan Dışişleri ve Ulaştırma Bakanları Toplantısı'nda, Orta Koridor'da kapasite artışı ve verimliliği arttıracak bir çalışma grubu da Türkiye'nin önerisiyle kurulmuştu.

Orta Koridorun, mesafe ve süre açısından diğer ulaşım koridorları için güçlü bir alternatif olduğu biliniyor. Bakan Karaismailoğlu, Çin'den Avru-

Ever Given adlı geminin karaya oturması ve 6 gün boyunca kanalın kapalı kalması gibi olaylar eklendiğinde yüzlerce gemilik bir bekleme listesi ortaya çıkabiliyor.

Bu gibi nedenlerle Orta Koridorun önemi daha da artmış görünüyor ancak Koridor boyunca aşağıdaki iyileştirmelerin yapılması gerektiği vurgulanıyor:

- Karayolu taşımacılığındaki geçiş ücretlerinin kaldırılması,
- Transit geçişin liberalleştirilmesi,
- Ro-Ro taşıma maliyetlerinin dü-

ğu arasında taşımanın önemli bir bölümünün Hazar Geçişi-Azerbaycan-Gürcistan-Türkiye üzerinde sağlanacağı öngörülüyor. Bu çerçevede söz konusu anlaşmanın sadece iki ülke arasındaki taşımacılığı değil, Doğu-Batı Koridoru üzerinde Trans-Asya Orta Koridorunun etkinliğinin artırılmasına ve özellikle de denizlere kıyısı olmayan Orta Asya ülkelerinin ticaret potansiyelinin bu bölgeye kaydırılmasına katkı sağlayacağı vurgulanıyor.

pa'ya bir yük treninin, Orta Koridor ve Türkiye'yi tercih etmesi halinde, 7 bin kilometreyi 12 günde kat ettiğini, aynı trenin Rusya Kuzey Ticaret Yolu'nu tercih etmesi halinde ise 10 bin kilometrelik mesafe ve en az 15 günlük seyir süresinin söz konusu olduğunu söyledi. Güney Koridorunda ise gemiyle, Süveyş Kanalı üzerinden 20 bin kilometre seyrederek ancak 45-60 gün arasında Avrupa'ya transferler ulaştırılabilir. Buna bir de Süveyş Kanalı'nı tıkan

ştırılması

-Hazar Deniz taşımacılığının verimliliğinin artırılması.

Dikkat çekilmesi gereken bir başka nokta da Türkiye'nin Koridorun batı kanadı ile dirsek temasını da paralel şekilde yürütme gayreti. Sürecin Avrupa ayağını Bulgaristan, Sırbistan ve TDT'nin gözlemci üyesi Macaristan oluşturuyor. Proje, Çin tarafından da destekleniyor ve Özbekistan'ın da projeye ilgisi olduğu biliniyor.

AZERBAIJAN VE ERMENİSTAN İLİŞKİLERİNİN NORMALLEŞME ÇABALARI

2 7 Eylül-9 Kasım 2020 tarihlerinde gerçekleşen II. Karabağ Savaşı'nın Azerbaycan'ın zaferi ile sonuçlanmasının ardından 10 Kasım Bildirisi imzalandı. 44 gün süren destansı mücadele ile öz topraklarını geri kazanan Azerbaycan, savaştan bu yana Ermenilerin bölgeye yönelik çeşitli ihlal ve propagandalarıyla karşı karşıya kaldı. Bu ihtilafların çözüme kavuşturulması amacıyla Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin ve Ermenistan Başbakanı Nikol Paşinyan Rusya'nın Soçi kentinde 31 Ekim 2022 tarihinde bir araya geldi. Soçi Zirvesi olarak adlandırılan bu toplantıda Azerbaycan ve Ermenistan, güç kullanmaktan kaçınma; toprak bütünlüğünün, egemenliğinin korunması; sınırların dokunulmazlığının tanınması zemininde çözülmesi konusunda anlaştı. Üç liderin görüşmesine paralel olarak Dışişleri Bakanları Sergey Lavrov, Ceyhun Bayramov ve Ararat Mirzoyan da üçlü görüşme gerçekleştirdi.

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev ve Ermenistan Başbakanı Nikol Paşinyan, Soçi kentinde yaptığı üçlü görüşmenin ardından ortak bildiri yayımlandı. Kremlin'in internet sayfasında yayımlanan bildiride, üç liderin 2020 ve 2021 yıllarında kabul edilen bildirilerin uygulanması sürecini görüştüğü belirtilerek, "Tarafların, Azerbaycan-Ermenistan ilişkilerinin kapsamlı şekilde normalleştirilmesi, Güney Kafkasya'nın barış, istikrar, güvenlik ve sürdürülebilir ekonomik kalkınmasının sağlanması amacıyla tüm bu anlaşmalara sıkı sıkıya bağlı kalma taahhütlerini yinelediği" açıklandı. Bildiride, "Güç kullanmaktan veya güç kullanma tehdidinden kaçınma, sorunları Birleşmiş Milletler Tüzüğü ile 1991 tarihli Almatı deklarasyonuna uygun olarak egemenlik, toprak bütünlüğü ve sınırların dokunulmazlığının karşılıklı tanınması temelinde çözme konusunda anlaşmaya varıldı." ifadelerine yer verildi.

Aliyev Beş Temel Prensipli Öne Sürdü

Soçi Zirvesi'nin ardından basın açıklamasında bulunan Aliyev, "Azerbaycan ile Ermenistan arasındaki ilişkilerin iyileştirilmesi yönünde konuşma ve hareket etme zamanı geldi." şeklinde ifadede bulundu. Aliyev, Karabağ meselesinin iki yıl önce çözüldüğünün altını çizerek, "Bu hususta istişare edeceğimiz konu yok. Ancak, Azerbaycan-Ermenistan ilişkilerinin iyileştirilmesi, ciddi adımlar gerektiren bir formattır. Bu hedeflere ulaşmada aktif kişi-

toplantının yararlı olduğu ve durumu bir bütün olarak çözüme kavuşturmak yönünde daha ileri adımlar için koşullar yarattığı yönündeki genel değerlendirmeye katılıyorum. Üstelik 'bütün olarak' derken hem yakın geçmişin olaylarını hem de iki yıl önceki olayları kastediyorum. Her halükârda temel konularda anlaşmayı başardık. Bugünkü müzakerelerimiz ülkelerimizin geleceği konusunda mutabakat sağlayabileceğimizi ortaya koydu. 'Ülkelerimiz' derken Rusya'yı, Azerbaycan'ı, Ermenistan'ı ve tüm bölge ülkelerini kastediyorum. Çünkü bu bölgede yaşayan tüm

sel rolünüze ve Rusya'nın rolüne güveniyoruz. Azerbaycan, daha önce 5 temel prensip teklif etti. Azerbaycan-Ermenistan arasındaki ilişkilerin bu prensipler doğrultusunda normalleştirilmesi gerekiyor. Bunlar uluslararası hukukun temel ilkeleridir. Bu temelde ilişkiler iyileştirilebilir." ifadelerini kullandı.

Putin: "Görüşmenin Amacı, Yaptığımız Anlaşmaların Uygulanmasını Sağlamak."

Rusya Devlet Başkanı Putin, bölgedeki barış, güvenlik ve istikrarın tesis edilmesi gerektiğinin altını çizerek, "Bu görüşmenin amacı 2020 ve 2021'de yaptığımız anlaşmaların uygulanmasını sağlamaktır." dedi. Basın açıklamasında konuşan Putin şu ifadeleri kullandı: "Bugün ortak bildiri kabul ettik. Açıkça söylemeliyim ki her konuda anlaşma sağlanamadı. Daha önce uzmanlar düzeyinde çalışılan bazı konular metinden çıkarıldı. Bununla birlikte,

halklar ilişkilerin normalleşmesinden yanadır. Rusya, nihai ve kapsamlı çözüme ulaşılması için her şeyi yapacaktır."

Güney Kafkasya'nın Önemi

Güney Kafkasya jeopolitik konumu sebebiyle hem bölgesel hem de küresel birçok aktörün odak noktasında yer almaktadır. Dolayısıyla Güney Kafkasya'daki açmazlar küresel ölçekte de gündem oldu. Güney Kafkasya jeopolitiğine bakıldığında, Türk dünyasının entegrasyonunu sağlaması, Çin'in Kuşak-Yol projesinin güzergahında yer alması, Hazar Havzası'nda çıkarılan petrol ve doğal gazın Avrupa'ya naklinde köprü olması, İran'ı Zengezur Koridoru üzerinden Karadeniz'e bağlaması gibi çeşitli jeopolitik işleve sahip olması bölgenin önemini göstermektedir. Bölgede iki kritik hat bulunmaktadır: Bakü-Tiflis-Ankara ile Moskova-Erivan-Tahran.

Azerbaycan-Ermenistan İlişkileri Normalleşmeye Doğru Evriliyor mu?

II. Karabağ Savaşı'nın Azerbaycan zaferi ile sonuçlanmasını ve Azerbaycan'ın öz topraklarına kavuşmasını kabul etmeyen Ermenistan, bölgede çok kez sınır ihlali gerçekleştirmesi, ateşli tacizlerde bulunmasının yanı sıra son dönemde yaşanan yasa dışı maden çıkarma ve satışı meselesi ile gündeme geldi.

Bölgedeki ihtilaf durumu sebebiyle Azerbaycan ve Ermenistan, Avrupa Konseyi ve Rusya arabuluculuğunda defalarca kez bir araya geldi. Bu bağlamda düzenlenen görüşmelerde bölge güvenliğinin tesis edilmesi ve Ermenistan'ın 10 Kasım Bildirisi'ndeki maddelere uyması noktasında çok kez karşılıklı mutabık kalınmışsa da Ermenistan sahada farklı politika izleyerek ne 10 Kasım Bildirisi'ne ne de yapılan görüşmelere riayet etmedi. Ermenistan, Ağustos 2022'den bu yana ihlalleri sıklaştırarak silahlı tacizlerde ve saldırılarda bulundu. Hem Avrupa Konseyi Başkanı Charles Michel'in arabuluculuğu ile dört kez düzenlenen Brüksel görüşmeleri hem de Putin ara buluculuğu ile düzenlenen görüşmelerde güvenlik ve barış zemininde kararlar alınmış olsa da Ermenistan sahada aksi bir yönde hareket etti. Bu tutum, Ermenilerin henüz barış niyetinde olmadığı ve Azerbaycan'ın Karabağ Zaferi'ni kabul etmediğinin göstergesi oldu. Ermenistan iki yıldan bu yana katılmış olduğu diplomatik müzakereler sonrasında alınan kararları sabote etmiştir. Bu sebeple Ermenistan ciddiyetsiz ve çelişkili bir Karabağ politikası sergilemektedir.

Aliyev: "Barıştan Bahsediyorlar ama Bizler Barışın Onlar için Ne Anlama Geldiğini Anlamıyoruz."

Azerbaycan ise belirli koşullar çerçevesinde bölge güvenliği ve barışından yana olması sebebiyle ılımlı bir diplomasi dili kullanmaya devam etmektedir. Aliyev, 17 Kasım 2022 tarihinde Avrupa Birliği'nin (AB) Doğu Ortaklığı Özel Temsilcisi Dirk Schuebel liderliğindeki AB yetkilileri ve Doğu Ortaklığına üye bazı ülke temsilcilerinden oluşan heyeti kabul etti. Bu görüşmede ilişkilerin normalleşmesi-ne ve durumuna ilişkin açıklamalarda bulundu.

AB heyetinin Bakü'den önce Erivan'ı ziyaret ettiğine dikkat çeken Aliyev, Ermeni yönetiminin "Barış istiyoruz." ifadelerinin manipülasyon olduğunu ifade ederek sözlerine şöyle devam etmiştir: "Çünkü gerçekten barış isteselerdi teklifimize cevap verirlerdi. Savaşın bitiminden hemen sonra bir barış anlaşması için müzakerelere başlamayı teklif eden bizdik. Toprağı yıllardır işgal altında olan bir ülkenin zorla adaleti tesis etmesi, düşmanı yendikten sonra barış teklif etmesi dünya tarihinde enderdir.

Topraklarımızın Ermenistan tarafından yakılıp yıkılması-na ve Azerbaycanlıların çektiği acılara rağmen biz barış teklif ettik. Beş maddeden oluşan bir barış metni önerdik. İlişkilerin normalleşmesinin temelini belirlemeye çalışan bizdik. Ermenistan bu sürecin ilk aşamasında çok tereddütlüydü. Şimdi barıştan bahsediyorlar ama bizler barışın onlar için ne anlama geldiğini anlamıyoruz." Aliyev, Ermenistan yönetiminin çelişkili politikalara sahip olduğuna dikkati çekerek, "İki yolumuz olmalı, Azerbaycan-Ermeni ilişkilerinin normalleşme süreci ve ayrıca Azerbaycan ve Karabağ'daki Ermeni azınlığı hak ve güvenlik açısından ilgilendiren konular."

Erivan hükümetinin, Karabağ'daki Ermeni azınlığı ilgilendiren meseleleri barış anlaşması görüşmelerine çekmek istediğini belirten Aliyev, "Bu imkânsız. Buna razı olmayacağız. Bu nedenle, Ermeni hükümetinin gündemiyle ilgili tamamen net bir pozisyonuna ihtiyacımız var. Geçenlerde 'Onlar barış istiyorsa biz de barış isteriz.' dedim. Barış istemiyorlarsa, bu onların tercihi. 30 yıldır barışımız olmadı ve Ermenistan bunun nasıl bittiğini unutmamalı." şeklinde açıklamalarda bulundu.

Karabağ'daki Ermenilerin hak ve güvenliğini Ermenistan hükümeti ile konuşmayacaklarını vurgulayan Aliyev konuşmasına şöyle devam etti: "Bunu Karabağ'da yaşayan Ermenilerle konuşmaya hazırız ama ceplerinde Moskova'nın gönderdiği ve Rus halkından çaldığı milyarlarca parası olan Vardanyan gibilerle değil. Moskova'dan oraya çok net bir gündemle gönderildi. Karabağ'da yaşayan ve orada yaşamak isteyen insanlarla konuşmaya hazırız. Biz buna hazırız. Bu arada bu süreç başladı. Bazı ülkelerden yani dışarıdan müdahale olmasaydı, o süreci durdurmak için bir girişimde bulunulmasaydı, o zaman süreç daha dinamik olabilirdi diye düşünüyorum."

Laçın Koridoru Tartışması

Ermeni nüfusunun yaşadığı ve geçici olarak Rus güçlerinin konuşlandırıldığı Azerbaycan topraklarında, Aralık 2022 başından bu yana Ermeniler tarafından yasa dışı maden çıkartılması, işletilmesi ve çevreye zarar verilmesi haberleri gündem oldu. Azerbaycan tarafından bölgeye uzman yetkililer gönderilmiş ve Azerbaycanlı çevreci STK mensupları 12 Aralık 2022 tarihinde bölgede grev başlatmıştır. Ermenistan hükümeti bu gösterileri gerekçe göstererek, Ermenilerin Laçın Koridorundan geçişine izin verilmediğine ilişkin asılsız iddialarda bulunmuş ve bunu Birleşmiş Milletlere taşımıştır. Aliyev, bu konuya ilişkin "Laçın yolunda yaşanan olay gün gibi ortadadır. Doğal kaynaklarımız kullanılıyor ve taşınıyor. Doğal kaynaklarımızı sömürenler, uluslararası hukuk ilkesine göre suçludur."

hukuk ilkesine göre suçludur. Çünkü burası uluslararası toplum tarafından bizim toprağımız olarak tanınıyor. Devlet kurumlarımızın temsilcilerinin orada denetim yapması konusunda haklı bir talebimiz var. Neler olup bittiğini görmeliler ve bu yasa dışı faaliyet durdurulmalıdır. Bu bizim haklı talebimizdir. Ancak bugün bu durum tamamen çarpıtılarak yansıtılmaktadır. Yine yalan, yine iftira. Bunu kimin yaptığını da çok iyi biliyoruz. Ermenistan burada ilk sıralarda yer almıyor. Ama bu bizi hiçbir şeyden caydırmayacak. Bunu zaten defalarca kanıtladık. II. Karabağ Savaşı da savaştan sonraki iki yıl da kimsenin bizi etkileyemeyeceğini gösterdi. Bizi arayabilirler, açıklamalarda bulunabilirler fakat bunları önemsemek gerekmiyor. Bu aramalara siyasi nezaket gereği cevap veriyoruz. Ama bu, bizim tutumumuzu en ufak bir şekilde değiştirmeyecek."

Azerbaycan Diaspora Gönüllüleri Laçın-Hankendi yolunda 'Ekolojik Teröre HAYIR' diyor

şeklinde ifade edilerek, Azerbaycanlı sivil toplum kuruluşlarının Laçın Koridorundaki maden protestosuna ilişkin, "Devlet kurumlarımızın temsilcilerinin orada (madenlerde) denetim yapması konusunda haklı bir talebimiz var. Neler olup bittiğini görmeliler ve bu yasa dışı faaliyet durdurulmalıdır. Bu bizim haklı talebimizdir." değerlendirilmiştir.

Sovyetler döneminde Ermenistan'dan sürgün edilen Azerbaycanlıların kurduğu Batı Azerbaycan Topluluğu üyesi bir grup aydınla görüşme yapan Aliyev bu görüşmede, Laçın Koridorunda yaşananlarının, Ermenistan ve destekçilerine ilişkin Azerbaycan'a karşı kirli plan gerçekleştirmek amacıyla olduklarını belirtti. Aliyev, konuşmasında şunları söyledi: "Laçın yolunda yaşanan olay gün gibi ortadadır. Bu bizim meşru hakkımızdır. Doğal kaynaklarımız kullanılıyor ve taşınıyor. Doğal kaynaklarımızı sömürenler, uluslararası

Ermenistan Barıştan Uzak

Aliyev, taraflar arasında uzlaşa sağlanması için Azerbaycan'ın Karabağ üzerindeki hakimiyetini onaylayan beş şartı 31 Ekim 2022 tarihinde düzenlenen Soçi Zirvesi'nde tekrar gündeme getirdi. Görüşmede Ermenistan'ın bu beş şarta ilişkin onaylayıcı bir söylemde bulunmaması, ikili ilişkilerdeki ve bölgedeki çözümsüzlüğün gelecekte devam edeceğinin habercisi olmuştur. Bu bağlamda bugün Laçın Koridorunda yaşananlar da bunun göstergesidir.

Azerbaycan ve Ermenistan ilişkilerinin normalleştirilmesi amacıyla çeşitli müzakereler yürütürken, Ermenistan Güney Kafkasya bölgesinde revizyonist bir çizgide ilerlemekte oldukça ısrarcıdır. II. Karabağ Savaşı'nın sonunda imzalanan anlaşmanın yükümlülüklerini yerine getirmek istemeyerek ve her fırsatta çeşitli ihlallerde bulunarak mağlubiyetini kabul etmemektedir.

21. YÜZYILDA TÜRK DÜNYASI

Dr. Orkhan VALİYEV

Western Caspian Üniversitesi Öğretim Üyesi / BAKÜ

21. yüzyılda Türk dünyasına, siyasalın ve devletin geçirmekte olduğu değişim ve dönüşümü dikkate alarak bakmak gerek. Yani geçtiğimiz yüzyılın kodlarıyla Türk dünyasını anlamak, anlamlandırmak kolay olmayacaktır. Türk dünyası kavramı ulusallık anlatısının politik söyleme hâkim olduğu dönemin çıktısı olarak görülebilir. Schmittyen perspektiften bakacak olursak insanın mekana ilişkin modern hakimiyetinden doğan egemenlik meselesidir. Türk dünyasının ulus-devletle bir anlam ifade ettiği aşikâr. Zira ulusallığa evrilen modern devlet mekana ilişkin kavrayışını ulus bağlamında kurgulamıştır. Geçtiğimiz yüzyılın başında doğan Türk dünyası kavramının dinsel olandan ayrı düşünül(e)mediği dikkate alındığında Schmitt'in siyasala/egemenliğe ilişkin teolojik çıkarımının yabana atılmaması gerektiğini anlıyoruz. Türk dünyası 20. yüzyılın başlarında politik iddiadan arı bir mesele olarak doğmuş olmasına karşın ancak yüzyılın sonlarında politik bir nitelik kazandırılması mümkün olmuştur.

Türk Devletleri Teşkilatı

Türkler Moderniteyi Vestfalyan sistemin dışında kalan Osmanlı/Türkiye Türkleriyle tecrübe edinmeye başladı. Bu vesileyle "Türk"ün politik olarak Anadolu'da doğduğunu söylemek abartı olmasa gerek. Fikri olarak Çarlık'ta doğmasına karşın Türk dünyası bağlamında siyasal ve devlet İstanbul merkezli bir çerçevede şekillenmiştir. Bu süreç cumhuriyet öncesinde Azerbaycan'da, Türkistan'da özerk/bağımsız cumhuriyetler olarak tezahür etmişse de 20. yüzyılda Türk'ün/Müslüman'ın siyasal ve devlet kavrayışı cumhuriyet Türkiye'siyle sınırlı kalmıştır. Türk modernleşmesi (siyasal ve devletin doğuşu) İngiliz, Fransız vb. gibi içsel bir dönüşümden ziyade işgalcilere karşı verilen İstiklal Harbi ve sonucunda küçülme bağlamında şekillenmiştir. Dolayısıyla Cumhuriyet, Ankara bağlamında içine kapanmış; Turancılığı ve İslam'ı yadsımıştır. Ez cümle 20. yüzyılda modern siyasal ve devlet anlayışı Anadolu Türkleriyle sınırlı kalmıştır. Zira 1918'de ilan edilen Azerbaycan Cumhuriyeti dahi kısa süre sonra işgale direnememiştir.

Türk Devletler Teşkilatı (TDT) Türkiye ve Azerbaycan'ın başını çektiği bir gelişmenin sonucu olarak görülebilir. Ekonomik, politik vs. gelişmeler kurumsallaşmayı zorunlu kılmıştır. TDT'yi ekonomik bir iş birliğini kurumsallaştırmasına bağlı olarak geleceği parlak bir kurum olarak görülmelidir. Bu anlamıyla TDT'nin ilanı ehemmiyetli bir aşama olarak yorumlanabilir. Bundan sonraki aşamada Türk dünyasının ekonomik, politik, askeri vb. merkezlerinin belirlenmesi gerekecektir. Söz gelimi, Türkiye bu dünyanın kurumsal olarak devamlılığını, kadimliğini, devlet hafızasını korumuş tek devleti olduğundan ötürü teşkilatın politik/idari merkezi olmak

durumundadır. Aksi taktirde öteki Türk Cumhuriyetleri, teşkilatın politik/idari yükünü taşımakta zorlanacaklardır. Yani taksimatın Bakü, Aşkabat, Taşkent, Nursultan, Bişkek'in ve dahi Lefkoşa'nın da dahil olduğu bir formatta Ankara'da yapılması daha akla uygundur. Nitekim ilk adım olan TDT'nin tesisi bu prensip çerçevesinde gelişmiştir. Ancak özellikle ekonomik ilişkilerin teşkilat bünyesinde kurumsallaşması gerekmektedir. 20. yüzyıl, 19. yüzyılın tarihe ilişkin politik gebeliğinin sonucu doğmuştur. 21. yüzyıl ise geçtiğimiz yüzyılın sonlarına doğru siyasala, ekonomiye/kapitalizme ilişkin yeni yaklaşımların ışığında doğmaktadır. Öyle ki klasik ulus-devlet ve egemenliği artık sorgulanır olmaya başlamıştır.

Din Ve Uygarlık İlişkisi Yeniden Gözden Geçiriliyor

Bir takım siyaset teorisyenleri halkın, toplumun, siyasalın devletin egemenliğinden çıktığını, yaşamın finans ekonomik anlayışının (şirketleşme) tekeline geçtiğine ilişkin çan çalmaktadırlar. Siyasala ilişkin modern kavrayışın sonucunda doğmuş Türk dünyasının içinde bulunduğumuz yüzyıldaki akıbeti ve selameti için bu dönüşümler dikkate alınmalıdır. Türk dünyasının sadece 20. yüzyılın kapalı devre politik kavrayışıyla düşünülmemeyeceği anlaşılıyor. Zira geçtiğimiz yüzyılın bilhassa ilk yarısında hakimiyet kuran aydınlanmacı düşüncenin aksine artık din de tekrardan görünür olmaya başlamıştır. Bir başka sorun Türk dünyasına ilişkin romantik yaklaşımı düşünsel bir zemine taşıma sorunu üzerinde yatmaktadır. Kanaatimce sorunu Türk dünyasında siyasal ve devlet varlığının uzunca bir süre kesintiye uğramasında aramak lazım. Ekonomik iş birliğinin gelişmesi kurumsallaşmayı de beraberinde getirecektir.

21. yüzyılda karşılaştığımız dönüşümün özü geçtiğimiz yüzyılda aydınlanmanın, modern devrimlerin kurum ve kavramlarının doğruluklarının söz konusu ediliyor olmasıdır. Türk dünyası üzerine düşünürken bu anlamda yirminci yüzyılın düşünsel kalıbını terk etmek lazım. Örneğin; artık dinsel olana karşı aleni bir yadsıma olanak dışıdır. Çünkü ulus-devletler elinden kaymakta olan siyasal egemenliği muhafaza etmek için dinsel olana müracaat etmektedir. Ez cümle uygarlıkla din arasındaki ilişkinin yeniden gözden geçirildiğine şahitlik etmekteyiz. Çünkü siyasal, devlet yeni bir oluşum içindedir. Ancak bu ilişkinin de son tahlilde politik bir mesele olduğu dikkate alınmak durumundadır. Siyasal ve devletin teknolojik, iklim ve göç gibi yüzyılın olguları karşısında değişim ve dönüşüm yaşadığı anlaşılıyor. Bu değişim ve dönüşümlerin ışığında oluşan TDT ekonomik iş birliğini önceleyeceği ve kurumsallaştırabileceği taktirde Türk dünyasının önü açılacak demektir.

TÜRK DEVLETLERİ TEŞKİLATI DİASPORA KURUM BAŞKANLARI BAKÜ - ŞUŞA FORUMU'NDA BİR ARAYA GELDİ

Diasporadan Sorumlu Devlet Kurumları Başkanları'nın katıldığı Uluslararası Bakü - Şuşa Forumu 20-21 Aralık tarihlerinde gerçekleşti. Bakü - Şuşa Diaspora Forumu'na, Yurt Dışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanı Abdullah Eren de katıldı. Diğer katılımcıları; Türk Devletleri Teşkilatı Genel Sekreter Yardımcısı Yerzhan Mukash, Macaristan Cumhuriyeti Milli İşler Müsteşarı Politika Arpad Janos Potapi, Kırgızistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Devlet Dili ve Dil Politikası Ulusal Komisyonu Başkanı Kanybek Osmonalie, Özbekistan Uluslararası İlişkiler ve Yabancı Ülkelerle Dostane İlişkiler Komitesi Başkanı Rustambek Kurbanov, Kazakistan Cumhuriyeti Otandastar Vakfı Uluslararası Daire Başkanı Kalybek Koblandin, KKTC Dışişleri Bakanlığı Müsteşarlığı Başkanı Kemal Köprülü oldu.

İlk Gün Bakü'de Şeref Sokağı Ziyaret Edildi

Katılımcılar ilk gün Bakü'deki Şeref sokağını ve ardından Şehitler Anıtını ve 20 Aralık'tan önce modern Azerbaycan Devletinin kurucusu, seçkin devlet adamı Haydar Aliyev'i Şeref Mezarlığı'nda büyük bir saygıyla andılar. Milli liderin mezarı önüne davetliler adına çelenk bırakıldı. Şehitler Mezarlığı'nı da ziyaret eden forum katılımcıları ülkemizin özgürlüğü ve toprak bütünlüğü uğruna mücadelede hayatını kaybeden kahraman vatan evlatlarının hatırasını saygıyla andılar. Davetliler adına Ebedi Meşale Abidesi'ne çelenk bırakıldı. Forumda, Türk devletlerinin ve devletsiz Türklerin soruları üzerine konular üzerinde duruldu. İkinci gün Türk dünyası kültür başkenti Şuşa'da diaspora faaliyetleri görüşülmek üzere forum başladı. Sonra katılımcı kurumların 2023 yılı için Diaspora Ortak Eylem Planının ve Eylem Stratejisinin müzakeresi yapıldı.

Davetlileri selamlayan Azerbaycan Devlet Diaspora Komitesi Başkanı Fuad Muradov'un dediği gibi, Türk Devletleri Teşkilatının oluşmasına giden yolun 2009 Nahçıvan Zirvesi'nden başlaması tesadüf değil. Başkan İlham Aliyev'in dediği gibi, canı ve kanı bir Türk ülkeleri ile ilişkilerin bütün alanlarda güçlendirilmesi Azerbaycan'ın dış siyasetinin ana önceliklerinden biridir. Bu konuda Diasporadan sorumlu kurumların üzerine düşen görev dünyadaki Türklerin tek yumrukta bir hedefe vurmayı başaran tüm Türk diasporasında birleşmeye katkıda bulunmaktır.

Forumda dünyadaki Türk diasporalarının entegrasyonuna yönelik önemli projeler, TDT'ye üye ülkeler arasında kültürel-insani iş birliğinin derinleştirilmesi, diaspora kurumları arasında iş birliğinin önemi, yurt dışında yaşayan Türk topluluklarının ana dillerinde eğitim görme imkanına sahip olması ve diğer önemli başlıklar etrafında da fikir alışverişinde bulunuldu.

Katılımcılar Arasında KKTC'de Yerini Aldı

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Türk Devletler Teşkilatı'nın Semerkant'ta düzenlenen 9. Zirvesi'nde gözlemci statüsü kazanmıştı. KKTC, Türk Devletler Teşkilatına resmi olarak ilk defa bu organizasyon ile katıldı. KKTC adına katılan Kemal Köprülü bu organizasyona katılmaktan mutluluk duyduğunu ifade etti. Forumda konuşma yapan Köprülü; Kıbrıs Türk halkının maruz bırakıldığı mezalimlerden, sistematik olarak uygulanan haksız ambargolar sebebiyle siyasi, sosyal, ekonomik sıkıntılar yaşadığından ve bu sebeple Kıbrıs Türk halkının göç etmek zorunda kaldığını ifade etmiştir. Köprülü ayrıca yapmış olduğu konuşmada KKTC'nin diaspora faaliyetlerinden de bahsetmiştir.

Abdullah Eren Forumda Konuşma Yaptı

YTB Başkanı Eren programda yaptığı konuşmada YTB'nin Türk devletleri diaspora çalışma grubunda Türkiye'yi temsilen bulunduğunu aktardı. Türk diasporasının bulunduğu ülkelerde muhataplarına yönelik tecrübe paylaşım programları gerçekleştirdiklerini anlatan Eren, farklı ülkelerde yaşayan soydaşlarının kaynaşmasını teşvik ettiklerini belirtti. Hem Türkiye hem de Türk dünyası diasporasının yaşadıkları ülkelerde ve zaman zaman da ana vatanlarında çeşitli sorunlarla yüzleştiğine dikkat çeken Eren, diasporaların gerek ana vatanlarında gerekse de yaşadıkları ülkelerde hayatın her alanına katkı sağladıklarını altını çizdi.

Türk Devletleri Teşkilatı Genel Sekreter Yardımcısı Yezhan Mukash'i konuşmasında; Azerbaycan, Özbekistan, Türkiye ve Kırgızistan diasporalarına destek vermeye her zaman hazır olduklarını ifade etti.

Şuşa'nın Tarihi Mirası Hakkında Konuşuldu

Devlet Diaspora Komitesi Başkan Yardımcısı Elşad Aliyev'in moderatörlüğü ile düzenlenen forumun ikinci gününde Azerbaycan Başkanının Şuşa Bölgesi Özel Temsilcisi Aydın Kerimov etkinlik katılımcılarına Şuşa'da yürütülen iyileştirme ve restorasyon çalışmaları hakkında da detaylı bilgi verdi. Önce Gence kapılarını ve "Kurşunlanmış heykeller"i ziyaret eden davetlilere şehirde yürütülen imar ve restorasyon çalışmaları hakkında bilgi verildi.

Forumda Dikkat Çekilen Konular Ortak Eylem ve Dil Meselesi Oldu

Uluslararası Bakü - Şuşa Diasporası Forumu'nda en çok dikkat çekilen konular 200 milyonu bulan Türk nüfusunun sorunları ve devletleri dışında yaşayan Türklerin dil hakları meselesi oldu. Ayrıca "Tek milletin iki diasporası olmaz." ifadesi de dikkat çekiciydi. TDT'nin belirlemiş olduğu 2040 vizyonu doğrultusunda çalışmalar yapıldı.

Forum Akışında Katılımcılar Ortak Stratejilerden Bahsetti

Şuşa'daki foruma üye devletlerin kendi topraklarında yaşayan ve faaliyet gösteren katılımcı devletlerin diasporalarının faaliyetlerinin karşılıklı düzenlenme ve koordinasyon konularının tartışılmasıyla başladı.

Forum Azerbaycan, Özbekistan, Türkiye ve Kırgızistan'ın kendi kurumları arasında mutabakat zaptının imza töreni ile devam etti.

Devlet Diaspora Komitesi Başkanı Fuad Muradov 200 milyonluk Türk dünyasının bir araya gelmesinde diasporanın önemli rolünün olduğunu söyledi, komitenin faaliyeti ve hayata geçirdiği projeler hakkında detaylı bilgi verdi.

Forum katılımcısı olan Türkiye, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Macaristan ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin temsilcileri diasporalar arasında tutarlı ve sistematik iş birliği kurmanın önemini vurguladılar. Daha sonra 2023 yılında Türk dünyasının kültür başkenti Şuşa'da yapılması önerilen etkinlikler hakkında fikir alışverişinde bulunuldu ve ardından tüm katılımcıların ortak kararı ile "Uluslararası Bakü - Şuşa Diaspora Forumu Ortak Bildirisi" imzalandı.

Türk devletleri 9. Zirve'den bu yana önemli atılımlar gerçekleştirmiş farklı konularda farklı ülkelerde toplantılar düzenlemiştir. 20-21 Aralık 2022 tarihlerinde Uluslararası Bakü - Şuşa Diaspora Forumu da bunları önemli örneklerinden biridir. Türk devletlerinin ve kendi devletleri dışında yaşayan Türklerin uğradığı haksızlıkların dile getirilmesi ve ortak bir eylem planı oluşturulması açısından oldukça önemli görülen bu toplantı aynı zamanda Türk devletlerinin birbirinin dertlerini daha yakından tanınması açısından da önemlidir. Daha önce de benzer toplantılar yapılmıştır. Bu sene ilk defa KKTC'nin yeni bir ses olarak foruma dahil olması da toplantıyı özel kılmış, diğer Türk devletlerine, KKTC'nin sorunlarına daha yakından bakma fırsatı vermiştir. Toplantıya ev sahipliği yapan Azerbaycan ve özelinde Fuad Murodav forumun sorunsuz geçmesi için büyük emek harcamıştır. Türkiye Azerbaycan ikili görüşmelerinin neticesinde Devlet Diaspora Komitesi ile de iş birliğimizin genişletildiği duyurulmuştur.

Uluslararası Bakü - Şuşa Diaspora Forumu Ortak Bildirisi

20-21 Aralık 2022 tarihlerinde Bakü - Şuşa'da düzenlenen "Uluslararası Bakü - Şuşa Diaspora Forumunun katılımcıları olarak, dünya Türk toplumunu Azerbaycan'ın kültür başkentinde ağırlamaktan gurur duyuyoruz. Forum katılan devletler, diasporalarının yakın entegrasyonuna her zaman katkıda bulunmuştur. Türk Devletleri Teşkilatı çerçevesinde kabul edilen Türk Diasporası Ortak Eylem Stratejisi uyarınca gerçekleştirilen ikili ve çok taraflı toplantılar, çeşitli programlar ve forumlar ilişkilerimizin daha da genişlemesine hizmet etmiştir. Bu yıllarda ortak çıkarların korunması adına diaspora alanındaki imkanlar birleştirilmiş, ortak çıkarları ilgilendiren bölgesel ve uluslararası stratejik konularda birlik ve beraberlik sergilenmiştir.

Özellikle Türk Devletleri Teşkilatına üye devletlerin diasporalarının yakınlaşması ve iş birliğine yönelik bir dizi önemli adım atılmıştır. Türk diasporaları için ortak eylem stratejisi belirlenmesinin yanı sıra sorumlu kurumlar arasında muhtıralar imzalanmıştır. Çoğu üye devletin diaspora işleri için, karşılıklı ziyaretler ve kurum başkanları toplantıları düzenlendi, Bakü ve Bursa'da üye devletlerin diaspora örgütleri arasında deneyim paylaşımı programları, Berlin ve New York'taki Türk diasporalarına yönelik kapasite geliştirme programları uygulandı.

Dünyanın farklı ülkelerinden diaspora örgütleri, iş adamları, bilim adamları ve diğerlerinin katılımıyla Bakü ve Bursa'da Türk Diaspora Forumları düzenlendi ve yıllık ortak eylem planları ile Türk diasporalarına yön verme deneyiminin temeli atıldı. Bu bağlamda 44 gün savaşında Türk dünyasının sağladığı bilgi desteği, Azerbaycan hakikatlerinin dünyaya tanıtılmasında ve Azerbaycan'a yönelik provokasyonların önlenmesinde büyük rol oynamıştır.

Azerbaycan'ın 44 günlük savaş zaferinin ardından Haziran 2021'de Azerbaycan ile Türkiye arasında imzalanan Şuşa Deklarasyonu, Türk diasporalarının Ortak Eylem Stratejisi için yeni ufuklar açtı.

Diasporalarımızın bundan sonraki faaliyetlerine ilişkin önemli programatik belgede, Türk Devletleri Teşkilatına üye diğer devletlerin tek diaspora hareketine katılması, iş birliği ve dayanışmanın geliştirilmesi ciddi görevlerden biri olarak ortaya konmuştur. Türk devletlerinin ortak diaspora politikasının geliştirilmesi konusundaki hassasiyeti, Teşkilatın sırasıyla 2021 ve 2022 İstanbul ve Semerkant Zirvelerinde kabul edilen "Türk Dünyası Görüşü-2040" ve "Strateji 2022-2026" belgelerine yansımıştır.

Türk Devletleri Teşkilatı 9. Zirvesi Semerkant Bildirgesi ve burada kabul edilen diğer belgeler, özellikle dünyada yaşayan Türklerin millî haklarının tek bir çerçevede korunması için konulan önemli hedeflere ulaşılması için elverişli koşullar oluşturmaktadır. Zirve, Türk devletlerinin liderlerinin de vurguladığı gibi, tüm Türk dünyasını ilgilendiren sorunların çözümlerinin tartışılması açısından büyük önem taşıyor. Dolayısıyla hangi ülkede yaşarsa yaşasın, Türk dünyası ülkelerinde yaşayan gençlerin okullarda ana dillerinde eğitim almaları gerekliliği ile ifade edilen sorun Türk Devletleri Teşkilatı'nın gündeminde her zaman yer almalıdır. Ne yazık ki birçok Türkçe konuşan ülkenin sınırları dışında yaşayan Türkçe konuşan halklar bu imkanlardan mahrum kalmaktadır.

200 milyonluk Türk Dünyası'nın geniş bir coğrafyayı kapsayan büyük bir aile olduğunu ilan ediyoruz. Bu ailenin fertleri olarak Türk dünyasının birliği hedefine sadık kalacağız, millî menfaatlerimiz için birbirimize destek olmaya, dayanışmamızı güçlendirmeye ve iş birliğimizi genişletmeye devam edeceğiz!

Şuşa şehri, 21 Aralık 2022

TURKIY DAVLATLAR TASHKILOTI
DAVLAT RAHBARLARI
KENGASHINING YIG'ILISHI
Samarqand, 2022-yil 11-noyabr

MEETING OF THE COUNCIL
OF HEADS OF STATE
OF THE ORGANIZATION OF TURKIC STATES
Samarkand, November 11, 2022

TÜRK DEVLETLERİ TEŞKİLATI SEMERKANT ZİRVESİ: 'TÜRK MEDENİYETİ İÇİN YENİ DÖNEM: ORTAK KALKINMA VE REFAHA DOĞRU'

Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) Devlet Başkanları Konseyi, 11 Kasım 2022 tarihinde Özbekistan'ın Semerkant kentinde, "Türk Medeniyeti için Yeni Dönem: Ortak Kalkınma ve Refaha Doğru" temasıyla bir araya gelmiştir. Özbekistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Şevket Mirziyoyev'in başkanlık ettiği toplantıya, Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın İlham Aliyev, Kazakistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Kasım Cömert Tokayev, Kırgızistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Sadır Caparov, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan, Türkmenistan Milli Keneşinin Halk Maslahatı Başkanı Sayın Gurbangulu Berdimuhamedov, Macaristan Başbakanı Sayın Viktor Orban ve Türk Devletleri Teşkilatı Genel Sekreteri Sayın Baghdad Amreyev katılmıştır.

TDT Semerkant Bildirisi İmzalandı

"Bizler aynı kökten, kültürden, dinden geldiğimiz, tarihimizi paylaştığımız Türk topluluklarıyla ve devletleriyle iş birliği yapmak istiyoruz."

Türk Konseyinin adı Kasım 2021'de İstanbul'da düzenlenen zirvede "Türk Devletleri Teşkilatı (TDT)" olarak değiştirilmişti. Türk Devletleri Teşkilatı, birliğin TDT ismiyle "ilk" zirvesi 11 Kasım 2022'de Özbekistan'ın Semerkant şehrinde gerçekleştirildi. Zirvenin ardından Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan ve Özbekistan liderleri tarafından imzalanan Semerkant Bildirisi yayımlandı. Nahçıvan

Anlaşması'nın amaç ve ilkeleri referans alınarak düzenlenen zirvede, liderler pek çok konuda ortak bir kalkınma adına istişarelerde bulundu. Özellikle uluslararası sınırlar ve toprak bütünlüğü konularında, üye ülkelerin güvenliği ni güçlendirmenin önemi üzerinde durulan zirvede, Türk dünyasının bölgesel çıkarları da tartışıldı.

Semerkant "Türk Dünyası Medeniyet Başkenti" İlan Edildi

Özbekistan'ın tarihi Semerkant şehrindeki "Ebedi Şehir" Kongre Merkezinde düzenlenen Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) Devlet Başkanları 9'uncu Zirvesi'nde konuşan Mirziyoyev, örgüte üye ülkelerin cumhurbaşkanlarını, Büyük İpek yolunun kavşağında bulunan dünya uygarlığının merkezlerinden biri olan büyük Semerkant şehrinde görmekten duyduğu memnuniyeti dile getirerek "bilim, dünya halkları için bir dostluk ve barış sembolü, bilimin merkezi Semerkant'ın 'Türk Kültür Başkenti' ilan edilmesi inisiyatifini desteklemelerinden dolayı" teşekkür etti.

Mirziyoyev, son bir yılda, Türkiye'nin dönem başkanlığı sırasında teşkilat kapsamında kapsamlı çalışmaların yapıldığını ve karşılıklı iş birliklerinin daha aktif hale geldiğini belirterek, Özbekistan'ın dönem başkanlığı sırasında, "Türk Dünyası Vizyonu-2040" kavramının ve bugün kabul edilecek TDT 5 Yıllık Stratejisinin etkin şekilde uygulanmasını, 170 milyonu aşan nüfusuyla devasa bir bölgeyi kapsayan örgütün otoritesinin daha da güçlendirilmesini ve

en önemlisi ortak tarih, dil ve kültüre sahip kardeş halklar ve ülkeler arasındaki iş birliğini daha üst düzeye taşınmasını amaçladıklarını vurguladı.

Özbekistan Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev, "Türk dünyamız kıskanılacak büyük bir tarihe, büyük ecdatlar ve eşsiz bir zenginliğe sahip ve inanıyorum ki, Türk dünyasını harika bir gelecek bekliyor. Kadim Semerkant şehrinde yapılan zirvemiz, Türk dünyası tarihinde yeni bir büyüme evresini başlatacaktır." diyerek sözlerine devam etti.

Kıbrıs Türklerinin, Türk Dünyasının Parçası Olduğunun Altı Çizilerek KKTC'ye TDT Gözlemci Statüsü Verildi

Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) Genel Sekreteri Büyükelçi Kubanıçbek Ömüraliyev, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin (KKTC) TDT'de gözlemci statüsünde yer almasının Türk devletlerini daha da yakınlaştırmak için önemli bir adım olduğunu belirterek, "Semerkant'taki zirvede bu, tüm dünya için çok önemli bir mesaj oldu." dedi. Kıbrıs Türklerinin Türk dünyasının "ayrılmaz bir parçası" olduğunu vurgulayan Ömüraliyev, "Diğer tam ve gözlemci ülkelerimizle olduğu gibi, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile de gerek bölgemiz gerekse küresel düzeyde barış, istikrar ve kalkınma için çalışmaya devam edeceğiz." diyerek KKTC'nin TDT için önemini bir kez daha vurguladı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'a, Semerkant'ta "Türk Dünyası Ali Nişanı" Verildi

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a, Türk

Devletleri Teşkilatı (TDT) Devlet Başkanları 9. Zirvesi için bulunduğu Özbekistan'ın Semerkant şehrinde, Türk dünyasına hizmetlerinden dolayı "Türk Dünyası Ali Nişanı" verilmesi uygun görüldü. Ebedi Şehir Kongre Merkezinde düzenlenen törende, Türk Dünyası Ali Nişanı'nı Cumhurbaşkanı Erdoğan'a Özbekistan Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev takdim etti.

Özbekistan Cumhurbaşkanı Mirziyoyev, "Türk Devletleri Teşkilatı'nda önemli rolünüz oldu. Türk devletlerinin stratejik iş birliğine, Türk halklarının iş birliğine, Türk devletlerinin faaliyetlerine önemli katkılarınız oldu. Bu katkılarınız ve gayretleriniz nedeniyle Türk Devletleri Teşkilatı olarak size Türk Dünyası Ali Nişanı'nı tevcih ediyoruz." dedi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan da yaptığı teşekkür konuşmasında, Türk Dünyası Ali Nişanı'nın kendisine takdim edilmesinden büyük onur duyduğunu söyledi. Türk kültürünün ve tarihinin kadim şehri Semerkant'ta bu ödülü almanın kendisi için bir iftihar vesilesi olduğunu belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, şöyle devam etti:

"Şahsım ve milletim adına sizlere ve nezdinizde tüm dost ve kardeşlerime en kalbi şükranlarımı sunuyorum. Türk dünyası olarak hamdolsun bugün, düne göre daha güçlüyüz. Mayasını gönül birlikteliğinin oluşturduğu aile meclisimiz, ayakları yere sağlam basan ve geleceğe doğru emin adım ilerleyen bir uluslararası teşkilat hâline dönüşmüştür. Ekonomiden sağlığa, spordan, kültüre, siyasetten ticarete, vatandaşlarımızın hayatına dokunan tüm alanlarda entegrasyon için sarsılmaz bir iradeye sahibiz."

Siyaset, Dış Politika ve Güvenlik Konularında İş Birliği

"Türk Medeniyeti için Yeni Dönem: Ortak Kalkınma ve Refaha Doğru" temalı Türk Devletler Teşkilatı (TDT) Devlet ve Hükümet Başkanları 9. Zirvesi'nde konuşan Kırgızistan Cumhurbaşkanı Sadır Caparov, bölgesel güvenlik sorunlarının öncelikli meselelerden biri olduğunu hatırlatarak, ülkelerin yakın iş birliği, karşılıklı saygı ve ortak çabalarını pekiştirmesi gerektiğini söyledi. Caparov, "Ülkelerimiz yakın iş birliği, karşılıklı saygı ve ortak çabaları pekiştirmesi gerekiyor." ifadesini kullandı.

Özellikle güvenlik konusuna değinen başka bir lider Özbekistan Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev, üye ülkelerin güvenliğinin sağlanmasının önemini vurguladı. Son dönemde dünyanın farklı yerlerinde yaşanan ziddiyetlerin Türk dünyasının genel güvenliğini de etkilediğini, böyle karmaşık bir durumda, terörizm, gençlerin radikalleşmesi, insan ticareti, uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadele, kamu ve siber güvenlik alanlarında ilgili kurumlar arasında iş birliğinin daha da geliştirilmesi gerektiğini dile getiren Özbekistan Cumhurbaşkanı, özellikle komşu ülke Afganistan'daki karmaşık durumun kendilerini ciddi olarak endişelendirdiğini de sözlerine ekleyerek, Afgan sorununa ortak bir yaklaşım geliştirmek için dışişleri bakanları arasında düzenli diyalog kurulmasını istedi.

Ekonomik ve Sektörel İş Birliği

Ekonomik iş birliği ile ilgili adımlarla alakalı konuşan Kazakistan Cumhurbaşkanı Kasım Cömert Tokayev, mevcut jeoekonomik kriz nedeniyle Avrasya ekonomisi ile ulaşım ve lojistik sisteminin çöküş halinde olduğuna dikkat çekerek, "Bizim (TDT ülkeleri olarak) bölgesel ve küresel meselelerin çözümüne katkı sağlamamız ve önemli güce dönüşmemiz lazım. Tehditleri aşmak için gücümüzü birleştirmemiz şart." dedi. Özellikle ulaştırma potansiyelinin üzerinde Tokayev, "Ülkelerimiz batı ile doğuyu, kuzey ile güneyi birbirine doğrudan bağlıyor. Kardeş üç ülke üzerinden geçen Trans Hazar Uluslararası güzergahı (Orta Koridor) bunun açık örneği. Biz, ulaşım ve transit yönünü genişletmeye ve aramızda lojistik iş birliğine muhtacız." diyerek konuşmasına devam etti.

Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev ise Türk dünyasının 200 milyondan fazla insanın yaşadığı geniş coğrafyayı ön plana çıkararak, büyük ekonomik potansiyele, enerji kaynaklarına, ulaşım hatlarına ve çağdaş askeri olanaklara sahip olduğunu vurguladı. Türk dünyasının büyük bir aile olduğuna işaret eden Aliyev, "Birbirimizin ulusal çıkarları göz önünde bulundurularak bundan sonra da karşılıklı destek ve dayanışma sergilemeliyiz. Siyasi, ekonomik, ticari, kültürel, ulaştırma, enerji, dijital transformasyon, tarım ve turizm alanlarının yanı sıra güvenlik, savunma ve savunma sanayi gibi alanlarda da iş birliğimizi etkinleştirmeliyiz." dedi

İSTANBUL'DA DÜNYA AZERBAIJANLILARININ BİLİM İNSANLARI TOPLANTISI YAPILDI

9 Aralık 2022'de Türkiye'nin İstanbul şehrinde Dünya Azerbaycanlılarının Bilim İnsanları toplantısı yapıldı.

Türkiye ve Azerbaycan'ın devlet marşlarının okunması ile başlayan etkinlikte iki ülkenin bağımsızlığı ve toprak bütünlüğü uğrunda hayatlarını kaybeden şehitlerimizin hatırası saygıyla anıldı. Etkinliği beyan eden Devlet Diaspora Komitesi Başkanı Fuad Muradov toplantının önemine dikkat çekti ve Dünya Azerbaycanlılarının Şuşa'da yapılan Zafer Kurultayı'nda Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in yurt dışında yaşayan Azerbaycanlı bilim insanlarının güçlerinin birleştirilmesi ile ilgili tavsiyesini hatırlatıp şöyle dedi: Bu tavsiyenin hemen ardından yurt dışında yaşayan Azerbaycanlı bilim insanlarının toplantılarının yapılması, onların potansiyellerinin Azerbaycan'ın yararına kullanılması ile ilgili görüşmeler yapıldı.

"Büyük hedefler belirlendi. Bugünkü etkinlikte bu hedeflere bütün detayları ile açıklık getirilecek. Dünya kamuoyuna Azerbaycan gerçeklerinin ve halkımızın gerçek sesinin duyurulması, Güney Azerbaycan'da yaşayan yurttaşlarımızın kendi hakları uğrunda mücadelesine diğer ülkelerde yaşayan yurttaşlarımız, özellikle bilim insanları kendi katkılarını sağlamalıdır. Bu anlamda sizin teşkilatlanmanızı ve faaliyetlerinizi koordine etmeniz özellikle önem arz eder." diyerek Komite Başkanı düşüncesini paylaştı.

14 ülkeden (Türkiye, ABD, Fransa, Kanada, Almanya, Avustralya, Kazakistan, Kırgızistan, Rusya, Gürcistan, Güney Kore, Estonya, İsveç, Mısır) 20 bilim adamının katıldığı etkinlikte 4 ülkeden (Çin, Japonya, Umman, Suudi Arabistan) Azerbaycanlı bilim adamları çevrimiçi olarak katıldı.

Ülkemizin Zafer Günü'ne adanmış videonun gösterilmesinden sonra etkinlikte konuşma yapan Türkiye-Azerbaycan Dostluk Dernekleri Federasyonu Yönetim Heyeti Başkanvekili Perviz Memmedzade bilim insanlarını selamladı ve bu toplantının büyük önem taşıdığını vurguladı.

Türkiye Bilimler Akademisi Kurultayı üyesi, Sabahattin Zaim Üniversitesi'nin Rektörü Prof. Dr. Ahmet Cevat Acar dünyadaki Türk ve Azerbaycanlı doktorların ortak çalışmalarının öneminden ve günümüzde daha da önemli olmasından bahsetti.

Azerbaycan Cumhuriyeti Eğitim Bakanlığının Eğitimde Kalite Güvencesi Ajansı'nın Başkanı Ülker Settarova uluslararası bilim projelerinin Azerbaycan'a getirilmesi ve genç bilim insanlarının yetiştirilmesi çalışmasına bugünkü toplantının katkı sağlayacağından eminliğini ifade etti.

Münih'teki Helmholtz Merkezi'nin (Hesaplamalı Biyoloji Enstitüsü) Profesörü, Humboldt Ödülü alan ilk Azerbaycanlı bilim insanı, Azerbaycan'ın emektar bilim adamı Mesut Efendiyev toplantının öneminden bahsetmekle birlikte Nobel ödüllü Güney Kaliforniya Üniversitesi'nin Dana ve David Dornsife Kimya Bölümü Başkanı, Amerika ve İsrail'in tanınmış bilim adamı Arie Warshel etkinlik katılımcılarına hitaben yazılan tebrik mektubunu okudu. Arie Warshel İstanbul Toplantısı katılımcılarına başarılar diledi, gelecek yıl yapılması beklenen yurt dışında yaşayan Azerbaycanlılar Bilim İnsanlarının Forumu'nun yapılmasını önemli bir girişim olarak adlandırdı ve Dünya Azerbaycanlılar Bilim İnsanları Forumu'na daveti kabul ettiğini belirtti.

Kanada'nın Ontario eyaleti Waterloo Üniversitesinin Eski Başkanı Mekanik Mühendisi Profesör Feridun Hamdullahpur "Hızla değişen dünyamızda bilim/sanat, toplum, ekonomi, üçgeni: yüksek eğitimin yeri ve rolü" konusu üzerine sunumu ile konuşma yaptı.

Etkinlikte konuya uygun olarak toplantının amaçları gözden geçirildi, katılımcıların geri bildirimleri ve teklifleri dinlendi, asıl tartışma konularının ve biçiminin tanımlanması üzerine çalışma grupları oluşturuldu.

Dünya Azerbaycanlı Bilim İnsanları Forumu'nun yapılacağı ülkenin ve uygun zamanın seçilmesi ile ilgili fikir alışverişi yapıldı.

FİNLANDİYA'NIN HELSİNKİ VE KAZAKİSTAN'IN ŞU ŞEHİRLERİNDE AZERBAYCAN EVİ AÇILDI

Finlandiya'nın başkenti Helsinki'de Azərbaycan Evinin açılış töreni gerçəkleştirildi.

Törende Devlet Diaspora Komitesinin Finlandiya'daki diplomatik birliklerinin, Azərbaycan Diasporasının yerel topluluğunun ve farklı toplulukların temsilcileri katıldı.

Etkinliyi ilan eden İskandinav Azərbaycanlıları Koordinasyon Konseyinin Finlandiya koordinatörü, Helsinki Azərbaycan Evinin Başkanı Azer-Türk Gençler Teşkilatının Başkanı Ülviyyə Cabbarova misafirləri selamladı.

Azərbaycan Devlet Marşı'nın ve Diaspora Marşı'nın okunması ilə devam edən etkinlikte şehitlərimizin hatırası bir dakikalık saygı duruşu ilə anıldı.

Devlet Diaspora Komitesinin Başkan Yardımcısı Elşad Aliyev konuşma yaparak, Avrupa'da sonraki Azərbaycan Evinin açılması vesilesiyle yurtaşlarımızı tebrik edip, bu durumu devletimizin yurt dışında yaşayan yurtaşlarımıza gösterdiği ilgi ve alakanın bir tezahürü olarak değerlendirmiştir. Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in V. Dünya Azərbaycanlılarının Kurultayı'nda Azərbaycan

okullarının, pazar günü okullarının yabancı ülkelerde açılması yönündeki faaliyetlerin genişletilmesi, ana dilin yurtaşlarımızı birleştiren asıl faktör olmasına ilişkin tavsiyelerini hatırlatan Başkan Yardımcısı, Helsinki Azərbaycan Evinin bu yönde başarılı faaliyetler göstereceğine olan eminliğini ifade etti.

Unutmayalım ki kesinlikle Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in Şuşa'da yapılan V. Dünya Azərbaycanlılarının Kurultayı'nda dile getirdiği tavsiyelerden sonra dünyanın çeşitli ülkelerinde Azərbaycan evlerinin ve hafta sonu Azərbaycan okullarının sayısında gözle görülür artış olmuş, binlerce Azərbaycanlının yaşadığı Finlandiya'da Azərbaycan Evinin açılması ile dünyanın çeşitli ülkelerinde faaliyet gösteren benzer yerlerin sayısı 19'a çıkmıştır. Helsinki Azərbaycan Evinin uzun ömürlü olacağına, Azərbaycan diasporasının daha da güçlenmesinde, Finlandiya Azərbaycanlılarının tek bir platform etrafında birleşmesinde büyük rol oynayacağına olan güven ifade edildi.

Etkinlikte konuşma yapan Finlandiya'nın, Güney Kafkasya Büyükelçisi Kirsti Narinen ve ülkemizin

Finlandiya'daki elçiliğinin çalışanı Cavanşir Memmedov bu olayı devletlerimiz ve halklarımız arasında dostluk ve iş birliği ilişkileri bakımından önemli bir adım olarak adlandırırlar. Azerbaycan Evinin açılması haberinin yerel toplumda büyük ilgi gördüğü gözlemlendi. Büyükelçi Kirs-ti Narinen şöyle dedi: "Azerbaycan ile Finlandiya arasında asırlık ticari ve ekonomik ilişkiler mevcuttur. Bence, Hel-sinki'de Azerbaycan Evinin açılması birçok alanda karşı-lıklı tutumların gelişimi bakımından önemlidir."

Türkiye'nin Finlandiya'daki elçisi Deniz Çakar'a göre, bu tür evlerin açılması iş birliğimizin çok güzel temeli ola-cak ve Azerbaycan'ın Finlandiya'daki diasporasının sesinin daha da yükselmesini sağlayacak. Ben bu eve büyük gurur ile geldim ve Azerbaycan Evinin bundan sonraki faaliyeti için elimizden geleni seve seve yapmaya hazırız.

Dokuz yıldır Finlandiya'da yaşayan Babek İmani bu-rada Azerbaycan Evinin açılması ve hafta sonu okulunun başlamasından büyük sevinç duyduğunu ifade etti, 6 yaşın-daki oğlu Rafael'in burada ana dilini çok iyi öğreneceğine inandığını belirtti.

Unutmayalım ki, Helsinki'deki Azerbaycan Evinde Di-aspore Tv'nin "Vatan Uzakta Değil" programlarının çekim-leri yapıldı.

Kazakistan'ın Şu şehrinde de Azerbaycan Evinin açılış vesilesiyle etkinlik yapıldı.

Azerbaycan Etno-Kültürel Birliği'nin organizasyonu ile gerçekleşen törende yurttaşlarımız, yerli toplum tem-silcileri, Kazakistan'ın Almatı, Kurday, Taraz ve diğer böl-gelerinden gelen misafirler katılım sağladılar.

Etkinlikte konuşma yapan Birlik Başkanı Alişer Hü-seynov ve Başkan Yardımcısı İsmail Memmedov Şu şeh-rinde Azerbaycan Evinin açılmasının nedeninden ve öne-minden bahsettiler. Bu yerin bulunduğu bölgede yaşayan bütün Azerbaycanlıların bir araya getirilmesinde, daha düzenli faaliyet göstermesinde önemli rol oynayacağına emin olduklarını belirtip, birliğin gelecek faaliyet alanla-rıyla ilgili planlarına dikkat çektiler.

24 Aralık 1961

AD GÜNÜNÜZ MÜBARƏK
Cenab Prezident!

RECEP TAYYİP ERDOĞAN
TÜRKİYE CUMHURİYETİ CUMHURBAŞKANI

Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın İlham Aliyev'e

"Zat-ı alilerinizin kararlı ve vizyoner liderliği ile kardeş Azerbaycan son yıllarda büyük başarılar imza atmış ve uluslararası arenadaki itibarını daha da sağlamlaştırmıştır. Bilhassa Karabağ ve Doğu Zengezur'un imarı ve ihyasında göstermiş olduğunuz azim ve kararlılık her türlü takdirin üzerindedir.

Azerbaycan'ın barışı, refahı ve gelecek nesilleri için harcadığınız değerli emeğiniz tüm Türk dünyası tarafından büyük ilgi ve sevinçle izlenmekte ve örnek kabul edilmektedir.

Gücünü 'Tek millet, iki devlet' anlayışından ve halklarımız arasındaki kadim kardeşlik ilişkilerinden alan Türkiye-Azerbaycan ittifakı da bu süreçte bölgemiz için güvenlik, istikrar ve refahın vazgeçilmez unsuru haline gelmiştir.

Savunma sanayi, ortak enerji ve ulaştırma projelerindeki iş birlikleri ile her alanda sergilediğimiz sarsılmaz dayanışmamızı, Cumhuriyeti'mizin 100. yılını kutlayacağımız 2023 yılında daha üst seviyelere taşıyacağımıza tüm samimiyetimle inanıyorum."

Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın İlham Aliyev'e

"Destansı bir mücadelenin verildiği 44 günün ardından Karabağ'ın yeniden özgürlüğüne kavuştuğunun nişanesi olan Azerbaycan'ın 8 Kasım Zafer Günü'nü en kalbi duygularımla tebrik ediyorum. Karabağ Azerbaycan'dır ve hep Azerbaycan olarak kalacaktır."

Recep Tayyip Erdoğan
Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı

İLHAM ALİYEV
AZERBAYCAN CUMHURİYETİ CUMHURBAŞKANI

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a

Sayın Başkan,
Sevgili kardeşim,

Kardeş ülke Türkiye'nin milli bayramı Cumhuriyet Bayramı vesilesiyle, sizi ve şahsınızda bulunan tüm halkınızı bizzat ve Azerbaycan halkı adına yürekten kutluyor, en iyi ve en içten dileklerimi iletiyorum.

Türkiye, her geçen gün uluslararası dünyada söz sahibi en güçlü ülkelerden biri haline gelmiştir. Kardeş Türkiye bugün siyasi, ekonomik, askeri, teknolojik ve diğer alanlarda elde ettiği önemli başarılarla dünyanın en ileri ülkeleri arasında yer almaktadır. Aynı zamanda son derece karmaşık süreçlerin yaşandığı dünyada ve bölgede barış ve istikrarın tesisi, hak ve adaletin korunması konusundaki tutarlı ve kararlı duruşuyla ülkeniz uluslararası düzeyde yüksek prestij ve saygı kazanmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a

Sayın Başkan,
Sevgili kardeşim,

Bartın ilinde madende meydana gelen patlama sonucu çok sayıda kişinin hayatını kaybettiği ve yaralandığı haberi bizleri derinden sarstı.

Bu trajedi ile bağlantılı olarak acınızı paylaşıyor, kendi adıma ve Azerbaycan halkı adına size, hayatını kaybedenlerin ailelerine ve yakınlarına, kardeş Türkiye halkına başsağlığı diliyorum, Yaralananlara acil şifalar diliyorum.

Başınız sağ olsun!

İlham Aliyev
Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı

AZERBAYCAN'IN ZAFER GÜNÜ DÜNYADA BÜYÜK COŞKU İLE KUTLANIYOR

2 yıldır, 8 Kasım Zafer Günü ve Azerbaycan'ın vatan mücadelesindeki tarihi zaferinin yıl dönümü, diaspora kuruluşları tarafından ciddiyle kutlanıyor. 2022 yılında Devlet Diaspora Komitesi desteği ile Zafer Günü ile ilgili çeşitli ülkelerde yüzlerce etkinlik yapılıyor. Bu etkinlikler 44 günlük vatan mücadelesinde kazandığımız tarihi zaferin duyurulması, uluslararası toplulukların Azerbaycan gerçekleri ile ilgili bilgilendirilmesi amacıyla hizmet etmektedir.

Devlet Diaspora Komitesinde Şuşa Zafer Projesi'nin takdim töreni gerçekleştirildi. Devlet ve hükümet üyelerinin, milletvekillerinin ve aydınların katıldığı etkinliğin katılımcılarına Azerbaycan Diasporasına Destek Fonu ve Şuşa Şehri Devlet Rezerv Departmanının ortak desteği ile yaratılan, kültür başkentimiz Şuşa'da hayata geçirilen Şuşa Zafer Projesi hakkında detaylı bilgi verildi. Proje, Şuşa Yılı çerçevesinde ve Zafer Günü vesilesiyle hayata geçirildi. Dahı bestecimiz Üzeyir Hacıbeyli'nin, Vasif Adıgüzelov'un eserleri ve birkaç müzikal kompozisyonları,

San Francisco Dünya Müzik Festivali'nin müzik yönetmeni, ABD'nin tanınmış üniversitelerinde ustalık sınıflarını geçen, Azerbaycan musikisini ve kemençeyi yurt dışında duyuran İmamyar Hasanov'un yetenekli performansı ile takdim edildi.

İmamyar Hasanov konuşmasında yurt dışında yaşayan Azerbaycanlı musikiciler gibi Azerbaycan Devletinin desteğini her zaman üzerinde hissettiğini belirtti ve bunun için Cumhurbaşkanını İlham Aliyev'e teşekkür etti.

Devlet Diaspora Komitesi Başkanı Fuad Muradov Şuşa Yılı çerçevesinde ve Zafer Günü vesilesiyle komitenin hayata geçirdiği projelere her zaman destek veren ilgili devlet kurumlarına ve Haydar Aliyev Vakfına teşekkür etti. "Dünya Azerbaycanlıları her zaman ülkemizin ve yüce komutanımızın yanındadır." dedi.

Polonya'nın başkenti Varşova'da 8 Kasım Zafer Günü vesilesiyle Azerbaycan toplumu ile toplantı yapıldı. Toplantıda Devlet Diaspora Komitesi Başkanı

Fuad Muradov, Azerbaycan'ın Polonya'daki olağanüstü ve yetkin Büyükelçisi Nergiz Kurbanova ve bu ülkenin beş büyük şehrinde faaliyet gösteren Azerbaycan toplumunun üyeleri katılım sağladılar. Devlet marşının okunması ile başlayan etkinlikte Azerbaycan'ın toprak bütünlüğü ve bağımsızlığı uğrunda hayatlarını kaybeden şehitlerimizin aziz hatırası bir dakikalık saygı duruşu ile anıldı. Etkinliğin açılış konuşması ile başlayan Komite Başkanı, muhteşem bayram vesilesiyle soydaşlarımızı kutladı. Başkan İlham Aliyev'in Dünya Azerbaycanlılarının Şuşa'da yapılan V. Kurultayı'nda dile getirdiği görev ve önerileri hatırlatarak, yurt dışında yaşayan yurttaşlarımızın dayanışmasının sağlanması, ana vatan ile bağlarının güçlendirilmesine ve Komitenin, Azerbaycanlılara her zaman destek vermeye hazır olduğunu belirtti.

Azerbaycan'ın Polonya'daki Büyükelçisi Nergiz Kurbanova Azerbaycan toplumunun vatan mücadelesindeki tarihi zaferin ikinci yıl dönümü arifesinde bir araya gelmenin birlik ve dayanışmamızın sarsılmazlığını gösterdiğini,

böyle toplantıların yurt dışındaki Azerbaycanlıların dayanışmasının güçlenmesine katkı sağladığını belirtti. Toplantı toplum üyelerinin diaspora faaliyetinin kalite göstergelerinin artırılması, bilgi platformlarında aktifliği, sağlam birlik mekanizmaları, diaspora hareketinin hedefleri gibi konularda karşılıklı fikir alışverişi ile sonuçlandı.

Varşova'da Şuşa Yılı'na ve 8 Kasım Zafer Günü'ne adanmış konser düzenlendi. Azerbaycan Diasporasına Destek Fonu, Azerbaycan'ın Polonya'daki Büyükelçiliği ve Polonya Ulusal Filarmoni Orkestrası tarafından düzenlenen konserde Diaspora ile Çalışma Devlet Komitesi Başkanı Fuad Muradov, Azerbaycan'ın Polonya'daki olağanüstü ve yetkin Büyükelçisi Nergiz Kurbanova, Türkiye'nin bu ülkedeki Büyükelçiliğinin çalışanları, Polonya'nın sosyo-politik adamları, Azerbaycan, Türk ve Yahudi toplumlarının üyeleri, yerel toplumların temsilcileri katıldılar.

Konserden önce konuşma yapan Azerbaycan'ın Polonya'daki Büyükelçisi Nergiz Kurbanova Azerbaycan musikisinin mabedi, Kafkas Konservatuvarı olarak adlandırılan Şuşa şehrinin Azerbaycan için önemini Viyana'nın Avusturya, Napoli'nin İtalya için önemi ile karşılaştırarak, Şuşa'nın Dünya Azerbaycanlıları için büyük manevi değere sahip olduğunu vurguladı.

Devlet Diaspora Komitesi Başkanı Fuad Muradov bu yıl Polonya ve Azerbaycan arasında tarihi ilişkilerin 550'nci yıl dönümünün, diplomatik ilişkilerin ise 30'uncu yıl dönümünün olduğunu vurgulayarak, Leh ve Azerbaycan halklarının tarihte birbirlerinin kültürüne karşılıklı katkıda bulunduğunu konukların dikkatine sundu.

Varşova Senfoni Orkestrasının katılımı ve maestro Eyyub Guliyev'in Orkestra şefliği ile yönetilen konser programına Azerbaycan ve Polonya bestecilerinin eserleri dahil edildi. Konser salonunun girişinde zaferimizi yansıtan sergi düzenlendi ve Polonya'nın Orphee Classics kayıt şirketinin hazırladığı videonun sunumu yapıldı.

Estonya'nın başkenti Tallin şehrinde faaliyet gösteren Azerbaycan Evinde Azerbaycan toplumu ile toplantı yapıldı. Etkinliği ilan eden Devlet Diaspora Komitesi Başkanı Fuad Muradov önce 8 Kasım Zafer Günü vesilesiyle soydaşlarımızı tebrik etti. Unutmayalım ki, soydaşlarımızın Azerbaycan'ın ve Estonya'nın milli ilgilerine ve çıkarlarına uygun hareket etmesi oldukça takdire layıktır. Azerbaycan'ın Estonya'daki olağanüstü

ve yetkin Büyükelçisi Anar Meherremov son yıllarda Azerbaycan Diasporasının kurulması yönünde atılan adımları, koordinasyon kurumlarının kurulmasını olumlu değerlendirmiştir. Konuşma yapan toplum üyeleri diasporanın faaliyetini takdir ettiği için Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'e minnettarlıklarını ifade ettiler.

Devlet Diaspora Komitesi ve Azerbaycan'ın Estonya'daki Büyükelçiliğinin çalışanları, Estonya'nın resmi kişileri, yerel toplumun, Azerbaycan ve Türk toplumunun temsilcileri ile birlikte Tallin'de 8 Kasım Zafer Günü vesilesi ile gerçekleştirilen kutlamalı etkinliğe katılım sağladılar. Estonya'nın bale tiyatrosu solisti Olga Zaytseva ve keman sanatçısı Mari Liis Uibo'nun performansında Azerbaycan ve Estonyalı bestekarların eserleri sunuldu. Etkinlik çerçevesinde Estonyalı ve Azerbaycanlı müzisyenlerin performansında müzik diskinin bir sunumu vardı.

Strazburg'da 8 Kasım Zafer Günü vesilesiyle Devlet Diaspora Komitesi ve Azerbaycan'ın Avrupa Konseyi ile birlikte daimi temsilciliğinin ortak organizasyonu ile etkinlik gerçekleştirildi. Etkinlikte konuşma yapan Azerbaycan'ın Avrupa Konseyi ile birlikte daimi temsilcisi Fehreddin İsmayilov 2022 yılında Azerbaycan'ı tarihi zafere götüren 44 günlük vatan mücadelesinin halkımızın kahramanlık tarihi olduğunu belirtti. Devlet Diaspora Komitesi Başkan Yardımcısı Elşad Aliyev Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in girişimi ile bu yıl V. Dünya Azerbaycanlılar Kurultayı'nın ve Zafer Kurultayı'nın yapılmasının tarihi bir olay olduğunu vurgulayıp, şanlı zaferden sonra Azerbaycan diasporasının önünde yeni hedefler olduğunu ve yurt dışında yaşayan Azerbaycanlıların faaliyetlerinin kendi sonuçlarını verdiğine dikkat çekti. Etkinlik Azerbaycan'dan gelen diğer müzik ustalarının performansında rengarenk müzik programı ile devam etti.

Avusturya'nın Salzburg şehrinde bulunan Mozarteum Vakfının büyük salonunda 8 Kasım Zafer Günü vesilesi ile konser organizasyonu yapıldı. Azerbaycan'ın Avusturya'daki Büyükelçiliğinin ve Devlet Diaspora Komitesinin organizasyonu ile gerçekleştirilen etkinlikte Salzburg'da faaliyet gösteren konsoloslukların temsilcileri, hükümet temsilcileri, yerel toplumun ve Azerbaycan toplumunun üyeleri katılım sağladılar. Azerbaycan'ın Avusturya'daki Büyükelçisi Rövsen Sadıkbeyli ve Devlet Diaspora Komitesi Başkanı Fuad Muradov belirttiler: "Şuşa Yılı ve Zafer Günü vesilesiyle düzenlenen konser Azerbaycan ve Avusturya arasındaki diplomatik ilişkilerin kurulmasının 30'uncu yıl dönümüne denk geliyor. Şuşa'nın Azerbaycan'ın tarihi, kültürel ve sosyo-politik hayatında önemli merkezlerden biri olduğu, Şuşa şehrinde dokunmuş halıların 1867 yılında Paris'te uluslararası sergide ödüle layık görüldüğü vurgulandı.

Etkinliğin sanatsal kısmında halk sanatçısı, onurlu sanat bilgini Yalçın Adıgüzelov'un Orkestra şefliği ile Salzburg Senfoni Orkestrası Avusturya ve Azerbaycan bestekarlarının eserlerinden oluşan konser programını sundu. Konserden sonra davetlilere yemek verildi.

Almanya'nın Münih şehrinde faaliyet gösteren Azerbaycan Evinde 8 Kasım Zafer Günü'ne adanmış etkinlik gerçekleştirildi. Etkinliği açılış konuşması ile açan Devlet Diaspora Komitesi Başkanı Fuad Muradov soydaşlarımızı bağımsız devletimizin muhteşem bayramı vesilesi ile kutlayıp, iki yıl önce Başkan, Muzaffer Başkomutan İlham Aliyev'in önderliği ile bilge silahlı kuvvetlerimizin elde ettiği parlak zaferin

halkımıza, Dünya Azerbaycanlılarına ve Türk dünyasına büyük mutluluk verdiğini belirtti. Azerbaycan gerçeklerinin Almanya'da duyurulmasında ve diaspora faaliyetinde aktif katılımları için genç soydaşlarımıza Devlet Diaspora Komitesinin teşekkür belgesi takdim edildi. Etkinliğin sanatsal kısmında Ülviyye Abdullayeva'nın performansında Azerbaycan'ın muhteşem bestekarlarının eserleri takdim edildi.

New York şehrinin Brooklyn Belediye Binasında 8 Kasım Zafer Günü'ne adanmış etkinlik gerçekleştirildi. Devlet Diaspora Komitesinin desteği, Amerika-Azerbaycan Kadınlar Derneğinin ve New York Kültür Merkezinin girişimi ile gerçekleştirilen etkinlikte Brooklyn İdari Bölgesinin, diplomatik birliklerin, yerel toplumun, Türk ve Yahudi toplumların temsilcileri, ABD'nin çeşitli eyaletlerinde faaliyet gösteren Diaspora aktivistleri katıldılar. New York şehrinin Brooklyn İdari Bölgesinin Başkanı Antonio Reynoso Azerbaycan toplumunu tarihi bayram sebebiyle tebrik etti, Azerbaycan'ın Zafer Günü ile ilgili imzaladığı beyannameyi Devlet Diaspora Komitesine, Amerika-Azerbaycan Kadınlar Derneği Başkanı Münevver Vahabova'ya ve New York Kültür Merkezinin Başkanı Telman Celil'e sundu. Etkinlikte Azerbaycan'ın Birleşmiş Milletler Daimi Temsilcisi Yaşar Aliyev ve Türkiye'nin New York'taki Başkonsolosu Reyhan Özgür de katılım sağladı.

Kanada'nın Ontario Yasama Meclisinin önünde 9 Kasım Devlet Bayrağı Günü sebebiyle Azerbaycan'ın üç renkli bayrağının göndere çekilme töreni gerçekleştirildi. Tören Ontario eyaletinin başkenti Toronto şehrinde faaliyet gösteren Vatan Azerbaycan Kültür ve Sanat Merkezinin organizasyonu ile gerçekleştirildi.

Yeni Zelanda'nın Tauranga şehrindeki Selwyn Ric İlkokulu'nda 8 Kasım Zafer Günü vesilesiyle Azerbaycan'ın sunumu gerçekleştirildi. Soydaşımız Jale Pariyab'ın girişimi ile gerçekleştirilen sunum Azerbaycan'ın devlet marşının okunması ile başladı. Sunum zamanı barışsever Azerbaycan'ın eski tarihe, zengin kültüre, gelenek-göreneklere, çok kültürlü değerlere ve büyüleyici tabiata sahip olduğu dikkat çekti. Evlatları ile birlikte etkinliğe milli giysilerle katılan Jale Pariyab okul çocuklarına halkımızın birlik ve dayanışma sembolü olan yele dansını öğretip, milli mutfak örneklerimizin hazırlanma kurallarını gösterdi. Azerbaycan'a adanmış fotoğraflar çeken okullular, büyük bir hevesle dans edip, kutab hazırlanması sürecine katıldılar.

Ankara'da faaliyet gösteren Türk Dünyası Kültür Merkezinde 29 Ekim Türkiye'nin Cumhuriyet Günü ve 8 Kasım Zafer Günü vesilesiyle bayram töreni gerçekleştirildi. Azaflı Sosyal Yardım ve Kültür Derneğinin organizatörlüğünde gerçekleştirilen etkinlikte konuşma yapan derneğin başkanı Arzuman Azaflı, Ses Müzik Kursunun Başkanı Ayten Rahimova ve diğerleri Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasına ve Azerbaycan'ı zafere götüren tarihsel süreçlere baktılar. Etkinliğin sanatsal kısmında Karabağ'a adanmış şarkılar, şiirler seslendirildi, Hazar Dans Grubunun gösterisinde milli danslarımız sunuldu.

Türkiye'nin Iğdır şehrinde Azerbaycan'ın Karabağ'da kazandığı tarihi zaferin ikinci yıl dönümüne adanmış bayram etkinliği düzenlendi. Şehrin Atatürk Sokağındaki Haydar Aliyev Parkında büyük coşku ile karşılanan kalabalık etkinlik Türkiye-Azerbaycan Dostluk Dernekleri Federasyonu ve Iğdır-Azerbaycan Evi Derneğinin organizasyonu ile gerçekleşti. Etkinlikte konuşma yapan Iğdır-Azerbaycan Evinin Başkanı Serdar Ünsal bu tarihi olayı Türkiye-Azerbaycan kardeşliğinin zirvesi olarak adlandırdı. Unutmayalım ki, II. Karabağ Savaşı Türkiye-Azerbaycan birliğini, Türk milletinin gücünü dünyaya bir daha gösterdi. Iğdır ilinin belediye başkanlarının, siyasi partilerin ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin, yerel sakinlerin katıldığı etkinlik sanatsal programla devam etti.

ABD'nin Florida eyaletinde bulunan Güney Florida Üniversitesinde Azerbaycan'ın 8 Kasım Zafer Günü ve 9 Kasım Devlet Bayrağı Günü sebebiyle etkinlik gerçekleştirildi. Azerbaycanlı Öğrenciler Derneğinin organizasyonu ile üniversite kütüphanesinin önünde gerçekleşen etkinlikte çeşitli halkların temsilcileri katılım sağladılar. Azerbaycan'a verilmiş çeşitli standlar, ilginç ve eğlenceli oyunlar vasıtası ile gençlerimiz Azerbaycan'ın Zafer Günü'ne ve devlet sembolü olan üç renkli bayrağımıza dikkat çektiler. Azerbaycan'ın Zafer Günü ve Bayrak Günü'ne dair sunumla konuşma yapan gençlerimiz yabancı yaştlarına kendi ülkelerinin bayrağını tanıtmaya fırsatı da buldular. Bu yolla yabancı öğrencilerin Azerbaycan ve üç renkli bayrağımız hakkında geniş bilgi almasına vesile oldular. 1956 yılında kurulan Güney Florida Üniversitesi, Florida eyaletinin üçüncü en büyük üniversitesi. Öğrenci sayısı bakımından ABD'nin dokuzuncu en büyük üniversitesi olarak düşünülmektedir.

DİASPORA YETKİLİLERİNDEN HANKENDİ VE LAÇİN YOLUNDA YAPILACAK İTİRAZ EYLEMİNE DESTEK

12 Aralık 2022 yılından itibaren Hankendi ve Laçin yolunda Azerbaycan'ın Karabağ iktisadi bölgesinde değerli maden yataklarının kanunsuz kullanılması yönünde kesintisiz itiraz eylemleri başladı.

Eylem Şuşa bölgesinde, Rus barış güçlerinin kontrolündeki yolun bir bölümünde çevre aktivistleri, gönüllüler

ve sivil toplum kuruluşu temsilcileri tarafından yapılıyor.

Belirtmek gerekir ki, 3-7 Aralık 2022'de Rus barış gücü birliğinin komuta yetkilileri ile yapılmış istişarenin sonucu olarak Ekonomi Bakanlığı, Çevre ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı yanında Devlet Mülkiyet İşleri Servisi ve AzerGold Kapalı Anonim

Şirketinin uzmanlarından oluşan temsilcilerin, Rus barış gücü birliğinin geçici olarak yerleştiği Azerbaycan topraklarındaki değerli maden yataklarının kanunsuz kullanılmasının yanı sıra ortaya çıkan çevresel ve diğer komplikasyonlarla ilgili ön izlemesini yapması gerekiyordu. Lakin barış güçlerinin hareketsizliği yüzünden ön izleme gerçekleşmedi.

Yabancı ülkelerde faaliyet gösteren Azerbaycan diaspora kuruluşlarının temsilcileri de Hankendi-Laçın yolunda eylem yapan yurttaşlarımızla dayanışma içinde. Diaspora aktivistleri ABD'nin New York şehrinde, Birleşmiş Milletler Genel Merkezi önünde, Berlin'in Branderburg Kapısının önünde, meşhur Paris meydanında, Prag, Köln, Budapeşte, Tiflis, Haaqa(Lahey), Brüksel, Cenevre, Viyana, Manisa, Kişinev, Madrid, Eskişehir ve Iğdır şehirlerinde barışçıl protestolar yapıyorlar.

Eylem katılımcıları üzerinde "Ermenistan'ın ekolojik terörünü durdurun!",

"Azerbaycan'ın doğal zenginliklerinin kanun dışı kullanımına son verin.", "Ekolojik suça son.", "Azerbaycan'ın tabiatına karşı suça son verin.", "Ermeni ayrılıkçıların kanun dışı faaliyetine son verilsin.", Laçın yolunun askeri amaçlarla kullanılmasına son verilmesini talep ediyoruz!", "İnsanlık suçu!",

"Çevreye geri dönüşü olmayan zararlar vermeyi durdurun!" sloganlarının yer aldığı afişler astı.

Eylemle ilgilenen bölge sakinlerine Ermenistan'ın Azerbaycan topraklarında gerçekleştirdiği eko-terör hakkında detaylı bilgi verildi.

12 Aralık 2003

Azerbaycan'ın Milli Lideri Haydar Aliyev'i
aramızdan ayrılışının 19.yıl dönümünde
saygı ve rahmetle anıyoruz.

HAYDAR ALİYEV

10 Mayıs 1923 - 12 Aralık 2003

Azerbaycan'ın çetin dönemlerinde siyasal, sosyal, kültürel, ekonomik ve askeri alanlarda kalkınmasında ve bugünkü güçlü konumuna gelmesinde büyük bir rolü olan Haydar Aliyev bu sebeple de "**Ulusal Lider**" anlamına gelen "**Umum Milli Lider**" ünvanıyla yaşatılmaktadır.

1923

10 Mayıs 1923'te Azerbaycan'a bağlı Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti'nde doğdu.

1941-44

Şimdiki adı Azerbaycan Petrol Akademisi olan M. Azizbeyov Sanayi Enstitüsü'nden mezun oldu.

Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti İçişleri Komiserliği Gizli Arşiv Dairesinde müdürlük ve Nahçıvan Halk Komiserliği Konseyi'nde şube müdürlüğü görevlerinde bulundu. Ardından devlet güvenlik teşkilatlarında görevlendirildi.

1957

Azerbaycan Devlet Üniversitesi Tarih bölümünü bitirdi.

1964

Azerbaycan SSCB Bakanlar Kurulu yanında Devlet Güvenlik Komitesinde Başkan Yardımcısı olarak görev yaptı.

1967

Devlet Güvenlik Komitesi Başkanı olarak atandı ve tümgeneralliğe terfi etti.

1969-1982

1969'da Azerbaycan Komünist Partisi Merkezi Komitesi Genel Sekreteri seçildi ve 1982'ye kadar bu görevde bulunarak ülkeyi yönetti.

1982

SSCB Komünist Partisi Merkez Komitesi Siyasi Bürosu üyeliğine seçildi ve SSCB Bakanlar Kurulu Başkan Yardımcısı görevine getirildi.

1987

SSCB Komünist Partisi Merkez Komitesi Siyasi Bürosu'nun ve Genel Sekreteri Mihail Gorbacov'un yürüttüğü politikalara itiraz ederek görevlerinden istifa etti.

1990

20 Ocak 1990'da Sovyet Ordusunun Bakü'de yaptığı katliamın ertesi günü Azerbaycan'ın Moskova'daki Temsilciliğinde, Azerbaycan halkına karşı işlenen suçun faillerinin cezalandırılmasını talep eden bir açıklama yaptı.

1990

Azerbaycan'a geri döndü. Önce Bakü'de sonra ise Nahçıvan'da yaşadı ve Azerbaycan Ali Sovyetine milletvekili seçildi.

1991-1993

Dağlık Karabağ'da Ermenilerin toprak taleplerine karşı SSCB yönetiminin ikiye bölünmüş politikasına itiraz ederek Komünist Partisi'nden istifa etti.

Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti Yüksek Meclisi Başkanı ve Azerbaycan Cumhuriyeti Yüksek Meclisi Başkan Yardımcısı olarak görev yaptı.

1992

Nahçıvan'da düzenlenen parti kongresinde, Yeni Azerbaycan Partisi'nin Genel Başkanı seçildi.

1993

Hükümet krizi neticesinde iç savaşın eşiğine gelinmesi ve bağımsızlığın tehlikeye girmesi sebebiyle Azerbaycan halkı Haydar Aliyev'in iktidara getirilmesini talep etti ve ülke yönetimi tarafından Bakü'ye davet edildi.

3 Ekim'de yapılan seçimleri kazanarak Cumhurbaşkanı seçildi.

1998

11 Ekim'de yapılan seçimlerde %76,1 oy alarak yeniden Cumhurbaşkanı seçildi.

2003

12 Aralık'ta tedavi gördüğü ABD'de hayatını kaybetti ve 15 Aralık'ta Bakü'deki Fahri Hiyaban'da defnedildi.

Recep Tayyip Erdoğan
@RT Erdogan
Türkiye devlet görevlisi

Destansı bir mücadelenin verildiği 44 günün ardından Karabağ'ın yeniden özgürlüğüne kavuştuğunun nişanesi olan Azerbaycan'ın 8 Kasım Zafer Günü'nü en kalbi duygularla tebrik ediyorum.

Karabağ Azerbaycan'dır ve hep Azerbaycan olarak kalacaktır. 🇦🇷 🇹🇷

Mehriban Aliyeva
@1VicePresident

08.11.2022. Zəfər Günüünüz mübarək! Allah Vətən uğrunda həlak olmuş bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin. Uca Tanrı doğma Azərbaycanımızı daim qorusun! 🇦🇷 🇹🇷

Instagram.com
Mehriban Aliyeva (@firstvicepresidentazerbaijan) • Instagram reel

İlham Aliyev
@presidentaz

ZƏFƏR GÜNÜ
8 NOYABR

Mevlüt Çavuşoğlu
@MevlütCavusoglu
Türkiye devlet görevlisi

İşgal altındaki toprakların kahramanca bir mücadele sonunda azad eden ve böylece bölgede barış ve huzurun sağlanmasına vesile olan Azerbaycan'ın #Zafer günü kutlu olsun.

Zaferlerin daim olsun Can #Azerbaycan! 🇦🇷 🇹🇷

#TekMilletkiDevlet

Fuat Oktay
@fuatoktay
Türkiye devlet görevlisi

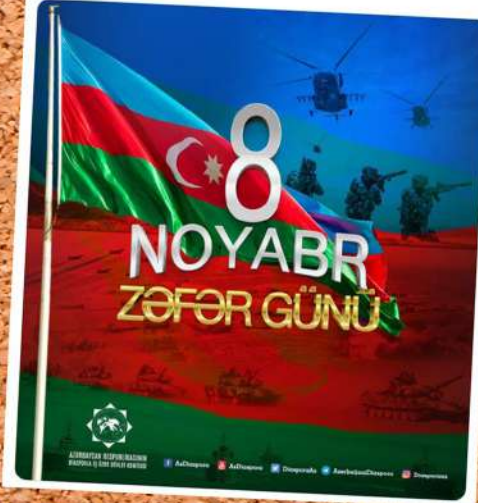
Can #Azerbaycan'ın 8 Kasım Zafer Günü kutlu olsun. Destansı bir zaferle Karabağ'ı yeniden özgürlüğüne kavuşturan tüm şehitlerimizi rahmetle, kahraman gazilerimizi minnetle yâd ediyorum.

Özümüz bir, şianımız #TekMilletkiDevlet 🇦🇷 🇹🇷

Fuad Muradov
@Fmuradov

Vətən müharibəsindəki əzm, rəşadət, qəhrəmanlıq və vətən sevgisi nəticəsində əldə etdiyimiz şanlı qələbəmizi qürur hissi ilə qeyd edir, dövlətçilik və torpaqlarımızın azadlığı uğrunda adını tarixə qızıl hərflərlə yazmış şəhidlərimizin müqəddəs xatirəsini dərin ehtiramla anırıq.

T.C. Dışişleri Bakanlığı
@TCDisleri
Türkiye devlet kurumu

Kadim #Azerbaycan toprağı #Karabağ'ın azatlığını müjdeleyen, Azerbaycanlı kardeşlerimizin Zafer Bayramı kutlu olsun.

Cesaret ve fedakarlıkları ebediyen unutulmayacak aziz şehitlerimizi ve kahraman gazilerimizi şükranla yad ediyoruz. 🇦🇷 🇹🇷

#TekMilletkiDevlet
@AzerbaijanMFA

Selçuk Bayraktar
@Selcuk

"Dünya qarşısında bütün cahan, vermanen öz torpağımdan".

Əziz Azərbaycanımızın işğal altında olan torpaqlarının öz Vətəninə qayırtmasının 2. il dönümü mübarək. Müqəddəs Şəhidlərimizin ruhu şad olsun.

#ZaferGünü 🇦🇷 🇹🇷

Abdullah Eren
@abdullah_eren

"Koy yıldırım çaksın, titresin cihan!
Yüreklər kəzəbdən coşsun, patlasın.
Daim Hakk yolunda kılıç kaldıran
İğid babaların goru çatlasın!"

Can Azərbaycan'ın "8 Kasım Zafer Günü" kutlu olsun!

#TekMilletkiDevlet 🇦🇷 🇹🇷

Azerbaijan
@Azerbaijan

On November 8 we mark the second anniversary of the glorious **#Victory** of **#Azerbaijan**.
May Allah rest the souls of all our martyrs who have made the ultimate sacrifice in the name of our **#homeland**.
#ZəfərGünü mübarək, **#Azərbaycan!**
Happy **#VictoryDay**, Azerbaijan!

Türkiye Azerbaijan Dergisi
@TrAzDergisi

Biz tek millet, iki devletiz! **#TR** **#AZ**
8 Kasım Can **#Azerbaycan**'in Zafer Bayramı kutlu olsun!

#QarabağAzərbaycandır **#ZəfərGünü**
#BirMilletkiDövlət **#KarabakhisAzerbaijan**
#MüzəffərAliBaşKomandan
#Şuşa **#Shusha**
#RəşadətliAzərbaycanOrdusu

AZTV
@aztvnews

Qarabağ Azərbaycandır! **#AZ**

#ZəfərGünü
#KarabakhisAzerbaijan
#MüzəffərAliBaşKomandan
#Şuşa **#Shusha**
#RəşadətliAzərbaycanOrdusu

8 Noyabr Zəfər Günü mübarək olsun!
@Milli_Majlis @AzerbaijanMFA
#zəfərgünü **#qələbəgünü** **#qələbə** **#Azərbaycan**
#8noyabr
#congratulations
#VictoryDay **#Victory** **#Azerbaijan**

T.C. Millî Savunma Bakanlığı
@tcsvsunma
Türkiye devlet kurumu

Kahraman Azerbaycanımızın 8 Kasım Zafer Günü kutlu olsun. 2 yıl önce kahramanca bir mücadele ile öz topraklarını işgalden kurtaran ve tüm dünyaya **#Azerbaycan**'in gücünü gösteren kardeşlerimizle kederde ve sevinçte bir ve beraber olmaya devam edeceğiz. **#KardeşliğinZaferi** **#TR** **#AZ**

Azerbaycan Cumhuriyeti'nin Zafer Günü kutlu olsun.

Jeyhun Bayramov
@Bayramov_Jeyhun

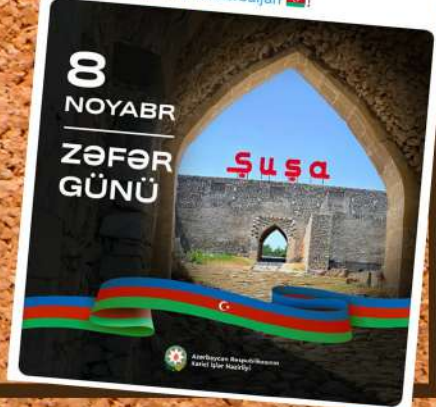
8 Noyabr şanlı **#ZəfərGünü** münasibətilə **#Azərbaycan** xalqını səmimi qəlbədən təbrik edirəm!
Ölkəmizin ərəzi bütövlüyü, suverenliyi uğrunda canından keçmiş şəhidlərimizə Allahdan rəhmət, qazilərimize can sağlığı diləyirəm.
Yaşasın Azərbaycan!
Long live Azerbaijan!
#VictoryDay

MFA Azerbaijan
@AzerbaijanMFA

30 ilə yaxın işğala, təcavüzə son qoyan, evlərindən didərgin düşən məcburi köçkünlərin qaydığını, tarixi ədaləti və beynəlxalq hüququ təmin edən Zəfərimizin 2-ci ildönümündə xalqımızı təbrik edir, bölgəmizə sülh və rifah arzulayırıq!

Happy **#VictoryDay**, **#Azerbaijan**!

DIASPORA KOMİTESİ ZAFER GÜNÜ FAALİYETLERİ

Kişinev - MOLDOVA

Türkistan - KAZAKİSTAN

İstanbul - TÜRKİYE

Rotterdam - HOLLANDA

İğdır - TÜRKİYE

Budapeşte - MACARİSTAN

Kiryat Yam - İSRAİL

Tiflis - GÜRCİSTAN

Vladivostok - RUSYA

Eskişehir - TÜRKİYE

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
DİASPORA İŞ ÜZRƏ DÖVLƏT KOMİTƏSİ

2022
YILI TOPLANTI SONUÇ RAPORU

22-23 NİSAN

V. Dünya Azərbaycanlılarının
Kurultayı – Zafer Kurultayı

TOPLANTI SONUÇ RAPORU

→ 65 ölkeden 400 temsilci
katıldı.

2-8 AĞUSTOS

Diaspora Gençlerinin III. Yaz
Kampı – Şuşa

TOPLANTI SONUÇ RAPORU

→ 50 ölkəyi təmsil edən
115 təmsilçi katıldı.

AzDiaspora

AzDiaspora

DiasporaAz

AzerbaijaniDiaspora

DiasporaAz

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
DIASPORLA İŞ UZRƏ DÖVLƏT KOMİTƏSİ

2022
YILI TOPLANTI SONUÇ RAPORU

11-16 HAZİRAN

Güney Kafkasya'da çatışma döneminde kalkınma konusunda yuvarlak masa toplantısı

TOPLANTI SONUÇ RAPORU

- Dünyanın muhtelif analiz merkezlerini, üniversitelerini ve medyasını temsil eden 22 yabancı uzman katılım sağladı.

TOPLANTI SONUÇ RAPORU

- Azerbaycan, Özbekistan ve Türkiye'nin ilgili kurumları arasında anlaşma muhtıraları imzalandı.
- Etkinliğin sonunda bir de ortak bildiri imzalandı.

20-21 ARALIK

Diaspora sorunlarından sorumlu devlet kurumlarının liderlerinin Uluslararası Bakü Şuşa Forumu

AzDiaspora

AzDiaspora

DiasporaAz

AzerbaijaniDiaspora

DiasporaAz

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
DİASPORA İŞ ÜZRƏ DÖVLƏT KOMİTƏSİ

2022
YILI TOPLANTI SONUÇ RAPORU

2018-2022

Yurt Dışında Faaliyet
Gösteren Azərbaycan Evleri

TOPLANTI SONUÇ RAPORU

→ 2022 yılında Dünya çapında Azərbaycan Evlerinin sayısı 13 ülkede 20'ye ulaştı ve bu çalışmalar devam ediyor.

1. Almaniya Azərbaycanlıları Aliyası
2. Amerika Üzrə Azərbaycanlıların Koordinasiya Şurası
3. Baltıqyan Ölkələr Üzrə Azərbaycanlıların Koordinasiya Şurası
4. Birləşmiş Krallıq Üzrə Azərbaycanlıların Koordinasiya Şurası
5. Ərəb Ölkələri Üzrə Azərbaycanlıların Koordinasiya Şurası
6. Fransa Üzrə Azərbaycanlıların Koordinasiya Şurası
7. İspaniya Üzrə Azərbaycanlıların Koordinasiya Şurası
8. İsveçrə Üzrə Azərbaycanlıların Koordinasiya Şurası
9. İtaliya Üzrə Azərbaycanlıların Koordinasiya Şurası
10. Niderland-Belçika Üzrə Azərbaycanlıların Koordinasiya Şurası
11. Polşa Üzrə Azərbaycanlıların Koordinasiya Şurası
12. Skandinaviya Ölkələri Üzrə Azərbaycanlıların Koordinasiya Şurası
13. Şərqi Avropa Üzrə Azərbaycanlıların Koordinasiya Şurası
14. Ukrayna Azərbaycanlıları Rəbəsi (UAR)
15. Avstraliya və Okeaniya Ölkələri Üzrə Azərbaycanlıların Koordinasiya Şurası

2018-2022

KOORDİNASYON
KONSEYLERİ

TOPLANTI SONUÇ RAPORU

→ 2018 yılının Nisan ayında başlatılan çalışmalara dayanarak 36 ülkeyi kapsayan 15 Koordinasyon Konseyi çalışma göstermektedir.

AzDiaspora

AzDiaspora

DiasporaAz

AzerbaijaniDiaspora

DiasporaAz

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
DİASPORA İŞ UZRA DÖVLƏT KOMİTƏSİ

2022
YILI TOPLANTI SONUÇ RAPORU

2018-2022

"Biz demir yumruğun gücü
ile Şuşa'dayız." projesi

TOPLANTI SONUÇ RAPORU

- Diaspora temsilcileri Şuşa 'ya 7 gezi düzenledi.
- Gezide toplam 60 ülkeden 575 kişi diaspora faaliyetine katıldı.

2018-2022

"Vatan Uzakta Değil"

TOPLANTI SONUÇ RAPORU

- Devlet Diaspora Komitesinin kamu televizyonu ile ortak projesi olan "Vatan Uzakta Değil" Programı ayda iki kere yayınlanmaktadır.

AzDiaspora

AzDiaspora

DiasporaAz

AzerbaijaniDiaspora

DiasporaAz

www.turkiyeazerbaycan.com

Dergimizde yer alan makale, röportaj, haber ve diğer içeriklerle birlikte dergimizin PDF formatına internet sitemizi ziyaret ederek erişebilirsiniz.

TrAzDergi

TurkiyeAzerbaycanDergisi

TurkiyeAzerbaycanDergisi

KEYMEN
İLAÇ SANAYİ

REDOKS
KİMYA VE LABORATUVAR ÇİHAZLARI

KEYVAC

CAN
ÇEVRE VE ENERJİ

NİL
ÇEVRE VE ENERJİ

ALAGÖZ MADEN

ALAGÖZ KİMYA

ALAGÖZ
HOLDİNG

**Birlikte
daha
güçlüyüz**

CNC
PROJE

BMED

ALAGÖZ VAKFI

ALAGÖZ HAVACILIK

HABER | GLOBAL

TÜRKİYE'NİN ÖZGÜR SESİ

MESELE • TÜRKİYE'DE SABAH

BAŞAK ŞENGÜL

EMRE BUGA

• ELİF ÖZKUL

Digitürk 47 • D-Smart 42 • Tivibu 46 • TV+ 59 • Kablo TV 71 (HD) • Kablo TV 910 (SD) • Türksat 3A (HD) • Türksat 4A (SD)

[YouTube](#) [Twitter](#) [Instagram](#) [Facebook](#) [LinkedIn](#) /haberglobal • www.haberglobal.com.tr